

Nr 3 1953

35 ARG.

UPPLAGA: 11.200 EX.

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÅRS- tidning

Vindsbrand

Av brandchef Nils Grönvall

För många människor är en eldsvåda ett vackert och spännande skådespel, det märker man på alla de åskådaremassor, som möter upp vid en brand i våra städer. Vindsbranden är i åskådarnas ögon ofta en brand av stor våldsamt och betydande fara. Visst kan väl vindsbranden

erbjuda faror och ha stora skador i följe, men normalt sett och med rätt släckningstaktik kan oftast vindsbranden slås ned med förbluffande små skador.

Det gäller alltså att klarlägga begreppet "rätt taktik".

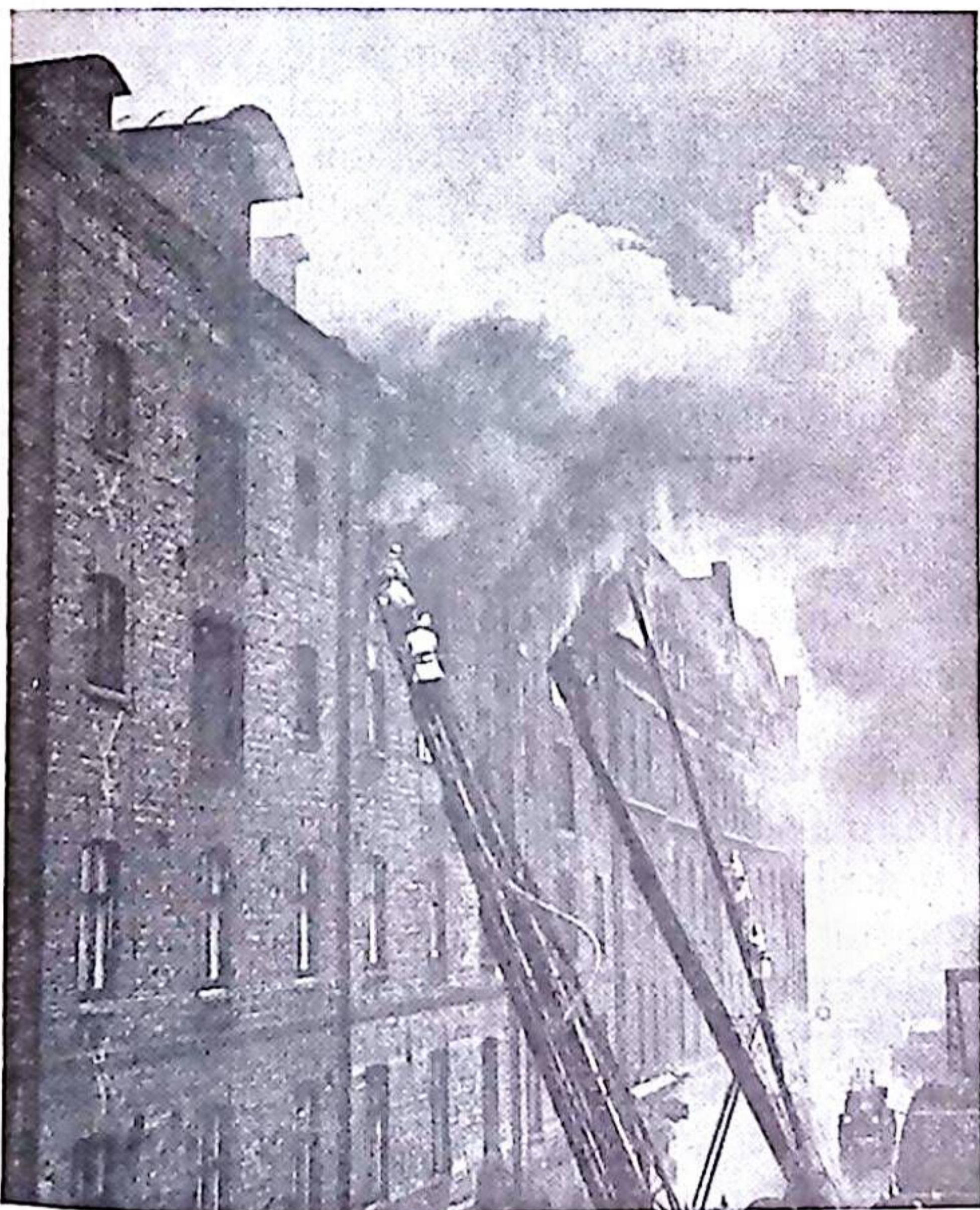
Innan taktiken kan klarläggas måste emellertid vissa förutsättningar diskuteras och några ord om vindsbrandens natur, spridningsvägar och utveckling sägas.

Lita ej på sektioneringsmurar.

I äldre byggnader finnes i regel ingen sektionering av stora vindar. Här kan alltså elden få en våldsam spridning och härigenom uppstår ibland ett påtagligt hot mot grannbyggnaderna. Till grannfastighet sprider sig vindsbranden på tre vägar:

1. Genom gnistor, bränder, lågor och hetta t. ex. via brännbar takbeläggning, genom öppna vindfönster o. s. v.
2. Över brandmuren, vars plåtavtäckning ofta är felaktigt utförd. (Hur rätt brandmursavtäckning skall vara utförd kan lämpligen studeras i "Brandkyddsföreningens principritningar", nr 11 litt. BS 6.)
3. Genom defekta brandmurar (eller brandmurar, som bli skadade under brandens påfrestningar).

Inom fastigheten skall något sägas om vindsbrandens spridningsvägar. Moderna större fas-

Från magasineldsvåda i Göteborg den 2 mars 1935.

tigheter ha i regel sektionering av vinden i någon form, i regel gäller väl sådan praxis, att sektionerna begränsas till c:a 300 m². Av arkitektoniska skäl kan brandcheferna mera sällan driva igenom, att sektionismurarna utföras som verkliga, över tak gående brandmurar. Sektionsmurarna bli därför i regel utförda endast till vattentaket på sätt nyss nämnda principritning litt. BS 6 anger, d. v. s. i bästa fall. För sektionismurarna gäller inte byggnadsstadgans stränga materialbestämmelser. Gasbetong och annan materiel med stora byggnadsstenar kommer ofta till användning. Ehuru materieleet är bra i och för sig föreligger stora svårigheter att få muren tät emot taket. "Svårigheterna" döljas helt enkelt av tunna puts-skikt. Stora möjligheter till s. k. byggnadsfusk föreligger. Allt som allt, sektionismurarna äro *icke* av samma tillförlitlighetsgrad som verkliga brandmurar. Därtill kommer, att släckningsledaren icke kan orientera en sektionsmurs läge lika lätt, som en brandmur över tak.

Risk för spridning nedåt från en vindsbrand föreligger alltid. När vindsbjälklaget är av trä sprider sig elden lätt och ofta rätt snabbt till trossbotten. Spridningen börjar gärna vid rör-genomföringar o. dyl. Ofta följes en häftig vindsbrand i hus av denna typ av utbredda trossbotteneldsvådor, som medför att ingrepp måste ske i våningen närmast under vinden, vanligen i taket.

I hus med brandbotten av gammal typ — plattliggande tegel eller tunna betongkakor — sker givetvis spridningen nedåt långsammare, men risken föreligger alltjämt och måste ständigt vara föremål för släckningsledarens observation.

I hus med moderna betongbjälklag är spridningsrisken nedåt ringa, men däremot måste risken för vattenskador ständigt observeras. Genom sättningar i huset rinner ofta icke förångat släckningsvatten i en viss riktning, varför vattenskador koncentrerat kan uppstå långt från själva brandhärden. Vid en vindsbrand i Göteborg för en del år sedan fick lägenheterna under branden, som begränsades till $\frac{1}{3}$ av vinden i dess norra del, inga som helst vattenskador. Den sydligaste lägenheten, där vinden eljest var helt oskadad, fick emellertid stora vattenskador på grund av det dit rinnande vatt-net och genom det förhållandet, att släckningsledaren först sent upptäckte vart vatt-net tog vägen och allt för länge gick och glädde sig

åt, att inga tecken till vattenskador visade sig under brandområdet.

Spridning genom ventilationskanaler.

I alla hus föreligger en uppenbar spridningsrisk vid i vinden sönderbrända evakueringskanaler, vilka ju enligt anvisningarna till byggnadsstadgan får skyddas med endast 3 cm puts eller 5 cm betong i resp. 2—3-våningshus och högre hus. Innehåller huset högst 4 lägenheter räcker det t. o. m. att kanalerna äro obrännbara. Detta gäller emellertid nya hus. I äldre hus — uppförda före 1940-talet — finnes i många stora hyreshus helt oskyddade evakueringskanaler av t. ex. eternitrör. Dessa gå snart sönder, om ej förr så vid vattenbesprutning i samband med släckningen, och sedan står dessa öppna för bränder och annat ned i byggnadens olika våningsplan. Jag har vid flera tillfällen varit med vid släckning av vindsbränder, där sekundära eldsvådettillbud inträffat i kök, garderober o. s. v. i hela huset ända ned till källaren.

Inom vinden sker spridningen snabbast i tak-åsens träkonstruktioner, en iakttagelse som de flesta brandbefäl med någon erfarenhet säkert gjort.

Av vad hittills sagts torde närmast framgå att en släckningsledare, som står inför en vindsbrand, har en rad ting att tänka på, för att släckningen skall få gynnsamt och hederligt förlopp. Jag skall nu försöka ge en sammanfattning av det taktiska förfarande vid vindsbrand, som enligt min uppfattning och efter mina erfarenheter leder till ett gott resultat.

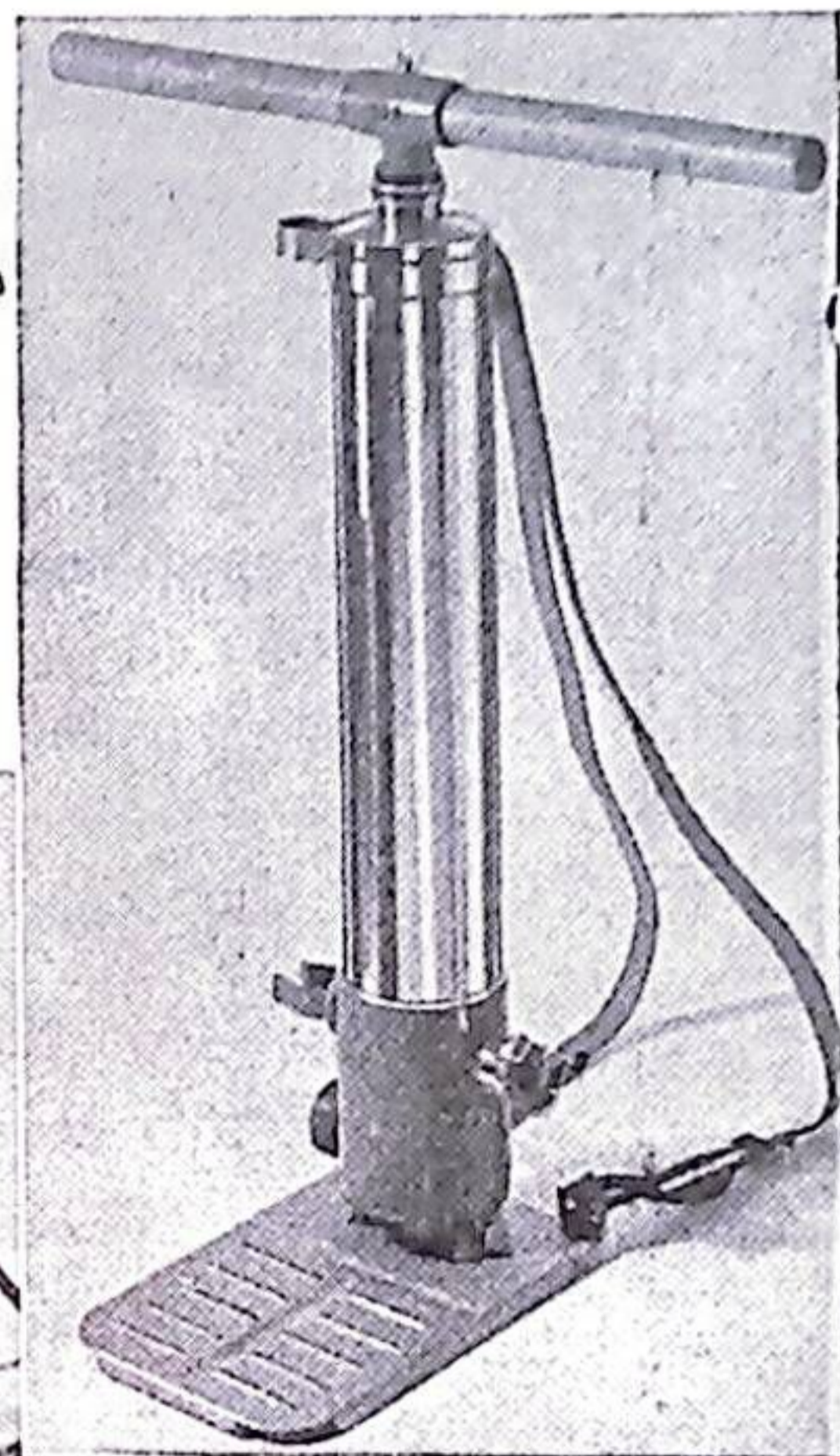
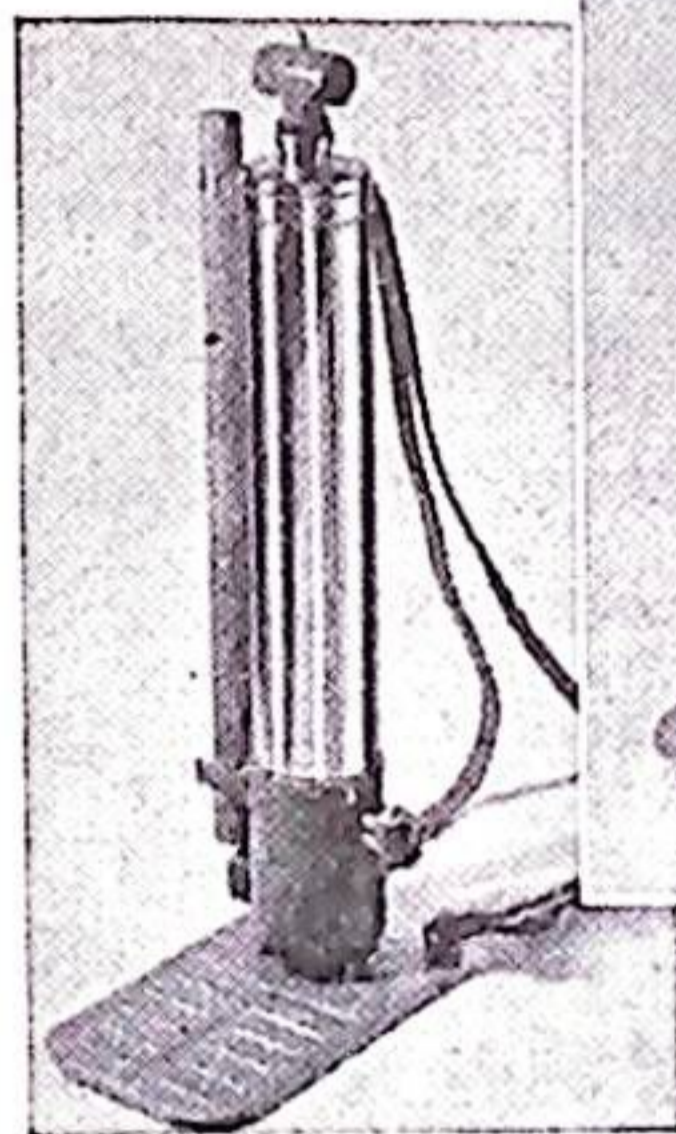
Har vindsbranden fått mycket stor häftighet med genombränt tak o. s. v. och spridningsrisken genom bränder och flamma till grannfastigheter är stor, måste ibland en mera "hårdhänt" släckningsmetod tillgripas. Detta läge är emellertid ganska ovanligt, och ovana släckningsledare bedöma ofta läget allt för pessimistiskt och tillgripa denna "hårdhänta" släckningsmetod i oträngt mål med betydande vattenskador till följd. I själva verket brukar vindsbränder av denna typ, där hetta och rök redan fått sitt naturliga utlopp, snabbt kunna slås ned med små mängder vatten. Bevakning av det hotade området, ofta = området under röken, är självfallet en av släckningsledarens första åtgärder. Bevakningsmanskapat skall ha släckningsredskap till förfogande, där denna redskap skall rättas efter behovet. De svårast

ABA blockpump

Typ IV

ABA IV har framställts för att tillgodose behovet av en mindre blockpump som med fördel kan användas som enmanspump. För att nedbringa vikt och dimensioner är såväl pumprör som sug- och tryckklocka sammanbyggda till en enhet. Pumpen väger endast 9,7 kg och transporteras ryggburen i två kraftiga läderremmar. Kapaciteten är ca 35 lit/min.

Önskas en högre kapacitet rekommenderar ABA II, vilken lämnar ca 55 lit/min. och är avsedd för tvåmansbetjäning.

ABA

vatten- och skumspruta

Denna spruta är framför allt avsedd att användas på platser där brand kan uppstå i trä, papper eller i eldfarliga vätskor.

Sprutan betjänas som en vanlig assurancespruta och ger antingen en samlad vattenstråle eller en samlad skumstråle från ett 5 mm munstycke.

ABA sprutan är utförd med behållare av förtennt kopparplåt, försedd med låsbart lock samt 2 meter gummislang med munstycke.

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB

SCHEELEGATAN 28

STOCKHOLM

TELEFON 52 07 95

AVDELNINGSKONTOR: HÄLSINGBORG, Nytorgsgatan 87 B Tel. 130 09

BORÅS, Bergdalsgatan 20 Tel. 208 54

SUNDSVALL 4, Box 818, Tel. Matfors 452

WIBE

BRANDKÅRSSTEGAR

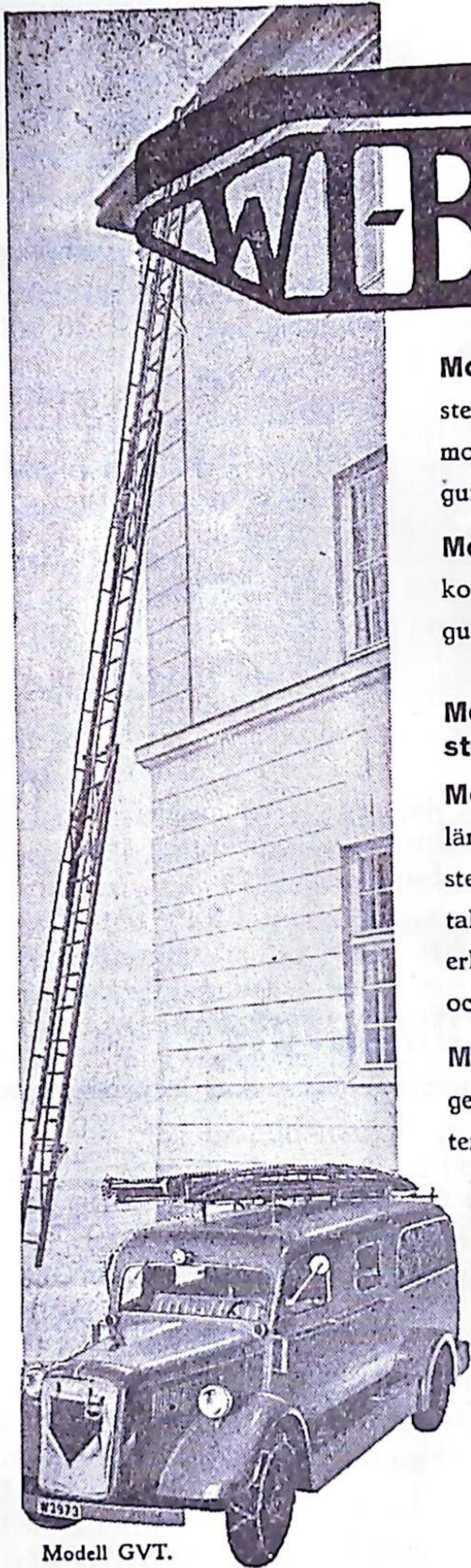
Mod. UB. En speciellt för brandkärer utarbetad skarvstege. Alla stegdelar äro lika, varför ingen ordningsföljd behöver iakttagas vid montering. Tillverkas av stål eller lättmetallrör med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 2,60 meter.

Mod. GVT. 3-delad stålrörsstege. En bra brandkårsstege i kraftig konstruktion lätt att transportera på bil. Tillverkas med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 10—16 meter.

Mekaniska förlängningsstegar avbröstbara.

Mod. GGM. 3-delad stålrörsstege, längd 15 och 18 meter. Denna stege har levererats till ett flertal brandkärer och är allmänt erkänd för sin lätthanterlighet och ringa vikt.

Mod. GGFM. En kraftigare stege än GGM för upp till 24 meters längd. Den får fristående i full höjd och i 75° lutning belastas i toppen med två man. Varje stege av denna typ provas och besiktigas av godkänd besiktningsman före leverans.

Modell GVT.

Under årens lopp har WIBE-STEGEN blivit allmänt känd och omtyckt hos de flesta brandkärer i landet.

Begär offert från oss!

Modell GGFM.

AB WIKSTRAND & BERG, MORA - Tel. 11745 växel

hotade delarna, tak eller väggar å grannfastigheter, kan behöva kylas ned med skyddsstrålar, som aldrig behöva vara större än att strålhöjd och strållängd räcker fram till skyddsobjektets utsatta delar. Längre bort eller eljest vid ringa hot räcker pytspump, svabb eller endast bevakning.

Denna brand med genombränt tak redan vid brandkårens ankomst erbjuder ofta det enklare problemet, men för släckningens genomförande måste naturligtvis också de åtgärder, som i fortsättningen kommer att beröras, vidtagas.

Den brand, som av ett gott takmaterial, t. ex. plåt, länge hålles inom vinden bjuder ett svårare eldsläckningsproblem. Den grundläggande regeln gäller emellertid, att ju tidigare en brand kan angripas, dess mindre bli skadorna vid god släckning. Man kan alltså ej vänta med släckningsangreppet till den senare tidpunkt, då elden brutit igenom taket och det "lättare" läget inträffat.

Sammanfattning.

Åtgärderna vid vindsbrand kan sammanfattas sålunda:

1. *Orientering* är viktig. Gör klart för Eder vilka trappor, som leda till vinden, sektionsmurarnas läge o. s. v. Fixera eldens läge.

Orienteringen kan ha sina svårigheter. Vid ett tillfälle lät en släckningsledare förleda sig att taga upp ventilationen på fel sida om en dålig sektionsmur, som släppte igenom åtskilligt med rök. Någon vattengivning skedde ej, men en tidsförlust och någon skada i taket uppstod givetvis.

2. Själva *släckningsangreppet* insättes två vägar:

a) I *trapporna* å ömse sidor om brandhärden, där ofta smalslangar är tillräckliga. Det är bättre att använda två lätttrörliga smalslangar i samma trappa än en svårmanövrerad grovslang. Vattenskadorna bli då mindre. Dessa *inre* ledningars uppgift är i första hand att stoppa eldens utbredning i sidled, framför allt i takåsen. Manskaper skall helst arbeta under syrgasmask (helskydd).

b) *Över tak*. Denna angreppsväg avser i första hand *icke* att släcka utan den viktigaste uppgiften är avluftningen. Öppna först alla luckor över branden, sotarluckan, takfönster o. s. v. Tag därefter upp så *stora* hål i takbeläggningen som möjligt. Ju högre upp mot åsen hålen tagas dess bättre. Släckningsmanskaper på taket skall ha släckningsmedel, t. ex. en 63 mm

slang, som på taket (vid stegtoppen) grenas upp till flera smalslangar. Släckningsredskapen på taket behöver ofta endast sättas in i korta intervaller och för att skydda det på taket arbetande manskapet genom att dämpa eldens häftighet, så att takkonstruktionens hållfasthet ej äventyras. Manskaper på taket skall alltid ha reträttväg över stege eller på annat sätt klar. *Ventilationen är alltså den primära, släckningen den sekundära uppgiften.* Så snart tillräckliga rökavlopp skapats lättar röken nere på vinden och det inifrån arbetande manskapet kan tränga fram. Avsläckningen sker inifrån och kan ske med små vattenmängder.

c) För både inre och yttre angrepp kan dimrör med fördel användas. Sannolikt kan man med högtrycksdimma ernå åtskilliga fördelar, bl. a. genom högtrycksstrålens stora räckvidd. Denna släckning kräver emellertid sin särskilda teknik, bl. a. därigenom att manskapet utsättes för en momentant uppstående ångbildning. Risken för skada genom högtrycksstrålar direkt på manskap, som arbetar *mot* varandra, måste också noga observeras. Ännu äga vi i Sverige endast ringa erfarenhet på detta område.

Vid en helt lyckad släckning av en stor vindsbrand var proportionen mellan manskap insatt i den direkta släckningen följande. *På taket* arbetade c:a 15 man i 4 arbetslag, *i trapporna* arbetade 5 man. Vattenskadorna i underliggande våning blev ringa och endast mycket små delar av vindsbjälklaget, som var av trä under tegelbrandbotten, behövde brytas upp för torkning.

3. *Skyddsarbeten* skall snarast möjligt sättas igång. Dessa skyddsarbeten kunna bestå av:

a) Härjar elden *invid* en brandmur sker ofta eldens spridning *under* felaktigt utförd plåtavtäckning. Plåten måste ofta brytas upp. Denna spridningsväg är verklig och åtgärden får *ej* försummas!

b) Vindar på sidan om brandområdet, avgränsade medelst brandmurar eller sektionsmurar, bevakas och utluftas. Kom ihåg att sektionsmurarna icke äro pålitliga. Bevakningsmanskaper skall ha släckningsredskap till förfogande, varvid pytspruta i regel är tillräckligt. Särskilt skall taklaget i sektionsmurarnas överkant observeras.

c) Vattenskadorna i underliggande våningar skall noga observeras. Här gäller de vanliga reglerna med täckning med presenningar och sågspån. Observera särskilt var husets rörledningar gå fram. Här visar sig i regel vatten-

Brandtjänst norrut vintertid

Av brandchef Eskil Jansson, Kiruna

När norr- och sörlänningar träffas kommer alltid snön och kylan på tal. Den norrländska vintern inger respekt — kanske mest hos dem som inte upplevt den.

Eldsläckning vid tvåsiffriga minusgrader förekommer likaväl i syd som i nord, så däri ligger ingen skillnad, men räknas köldknäppen i dagar söderut, måste vi räkna med månader häruppe.

Detta medför att isbildningen på våra sjöar och vattendrag blir upp till 70 à 80 cm tjock. På grunda ställen måste man t. o. m. räkna med bottenfrysning. Vattenledningarna måste ligga på avsevärt större djup och speciella anordningar vidtagas med brandposterna o. s. v.

Och så har vi snön. Den har många fördelar, men även nackdelar. Den hindrar kylans nedträngande till ännu större djup, men den hindrar också framkomligheten. Sedan maskinplogningen övervunnit sina barnsjukdomar är vägbanan ofta bättre på vintern än på sommaren, men brandväsendet har inte sin verksamhet enbart förlagd till eller intill det allmänna vägnätet, det bär ofta ut på bivägar för att nå bebyggelsen och i terrängen för att komma åt vatten. Den kraftiga rimfrostbeläggning, som förekommer några gånger varje vinter är vac-

skadorna först. Glöm ej bort, att vattnet kan rinna i en viss riktning, dit vattenskadorna i så fall koncentreras.

d) Gäller det halvgamla hus med dåliga *evakueringskanaler* skall särskild uppmärksamhet ägnas åt risken för eldens spridning nedåt genom dessa kanaler. Tillkalla gärna mera folk, eller om så ej kan ske, skaffa frivilligt manskap, som med hinkar och svabbar bevakar hotade utrymmen nedåt i byggnaden. Orientera er noga om dessa kanalers sträckning i huset. Tillkalla gärna sotaren, han kan ofta ge er goda råd och anvisningar i denna sak.

4. Låt *eftersläckningen* ske lugnt och med liten vattenförbrukning.

5. Täck om möjligt över upptagna hål i taket med presenningar. Ett ösregn dagen därpå kan förstöra hela Er fina släckning.

6. Till sist kan Ni och Edra brandmän åka hem och ta igen Er i vissheten om att ha gjort ett gott arbete.

ker att se på, men mindre trevlig att ha att göra med. Brandtelegrafledningarna kunna få en diameter av 8—10 cm och vid ett tillfälle har belastningen kontrollvägts till 6 kg pr meter. Piskning av ledningarna med långa bambuspön är ett hjälpmedel, men ändå förekommer ledningsras.

Hur vattenförsörjningen klaras.

Vad har erfarenheten lärt oss när det gäller att motverka eller övervinna svårigheterna?

Eftersom isbeläggningen nämndes först, börja vi med den. God kännedom om vattentillgångar och framkomlighet är nödvändig. Detta får släckningsledaren bäst om han själv utför brandsynen inom sitt släckningsområde. Då kommer han i tillfälle att orientera sig inom detta, såväl beträffande vatten- som vägförhållanden och sist men inte minst i fråga om släckningsobjektens åtkomlighet. Var kommer man åt vatten när man inte ser skillnad på sjö- och slättmark och hur får man lättast håll på isen? Många byar ligga invid sjöar eller vattendrag. När brunnarna sina, som de ofta gör på vintern, måste vattnet hämtas från närmaste vattendrag. Detta hålles öppet hela vintern och dit leder i bästa fall en körväg eller åtminstone en gångstig. För att hitta dit, när vägen är igensnöad, är hålet i isen utmärkt med en träd-ruska. Finnes ej dylika vattentag fryser man ned ett tomfat, som markeras på samma sätt. Många av brandmännen äro ivriga vinterfiskare och besitta en enastående förmåga att snabbt åstadkomma hål i isen med isborr och pik. Varje motorspruta är därför utrustad med dessa verktyg. Under senare år har sprängsatser börjat användas med gott resultat.

Sedan gäller det brandposterna inom de orter, som har vattenledning, och dessas antal ökar årligen på ett tacknämligt sätt. Ligga vattenledningarna i jord klarar sig brandposterna i allmänhet ganska bra, men de få inte placeras i körbanan, utan vid sidan om denna och täckas med trälådor, som fyllas med tomsäckar eller halm. Där vattenledningarna äro nedsprängda i berg måste speciella anordningar vidtagas. Utom ovanstående skydd ovan marken förses brandposterna med elvärme. Olika system har härvid kommit till användning.

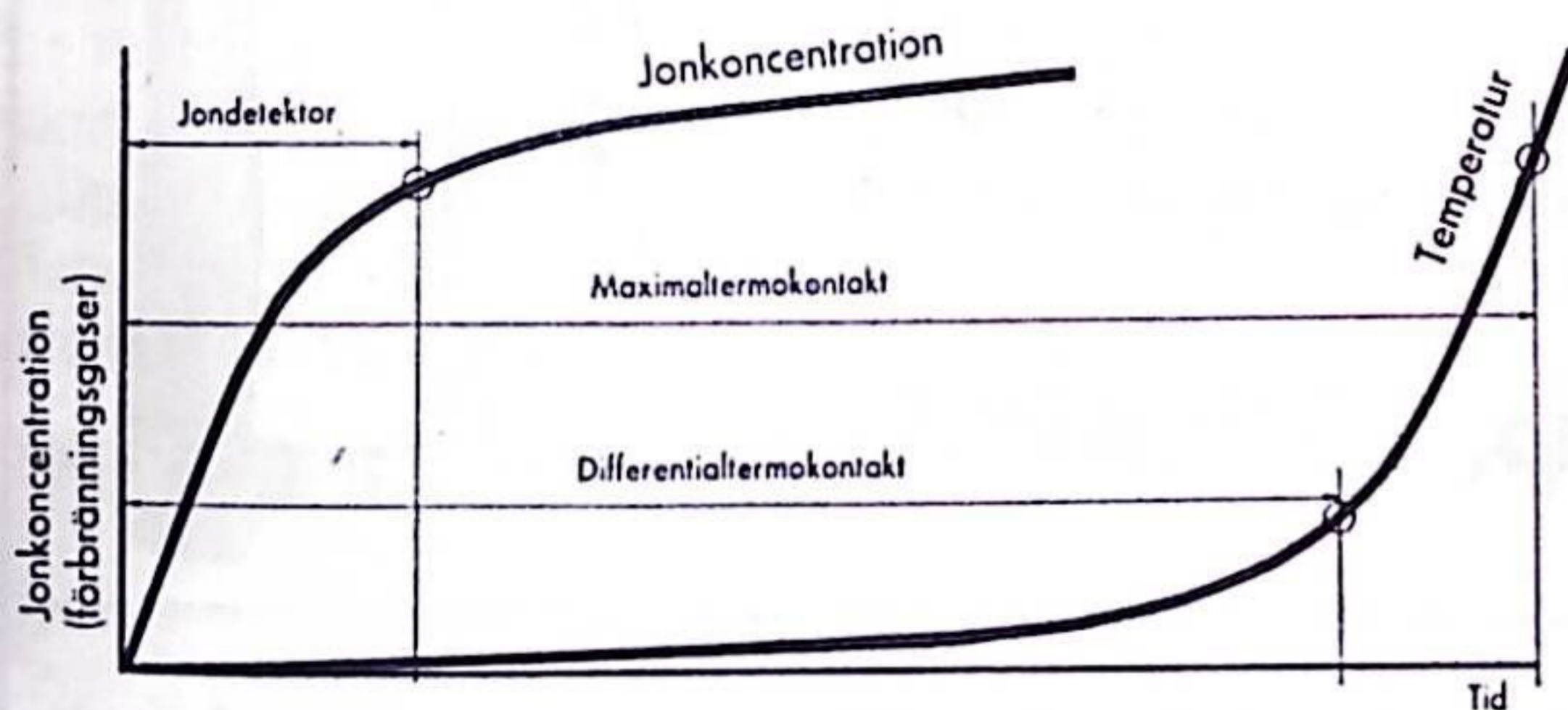
Ingen rök utan larm

Jondetektorn Cerberus ger *tidigare* signal

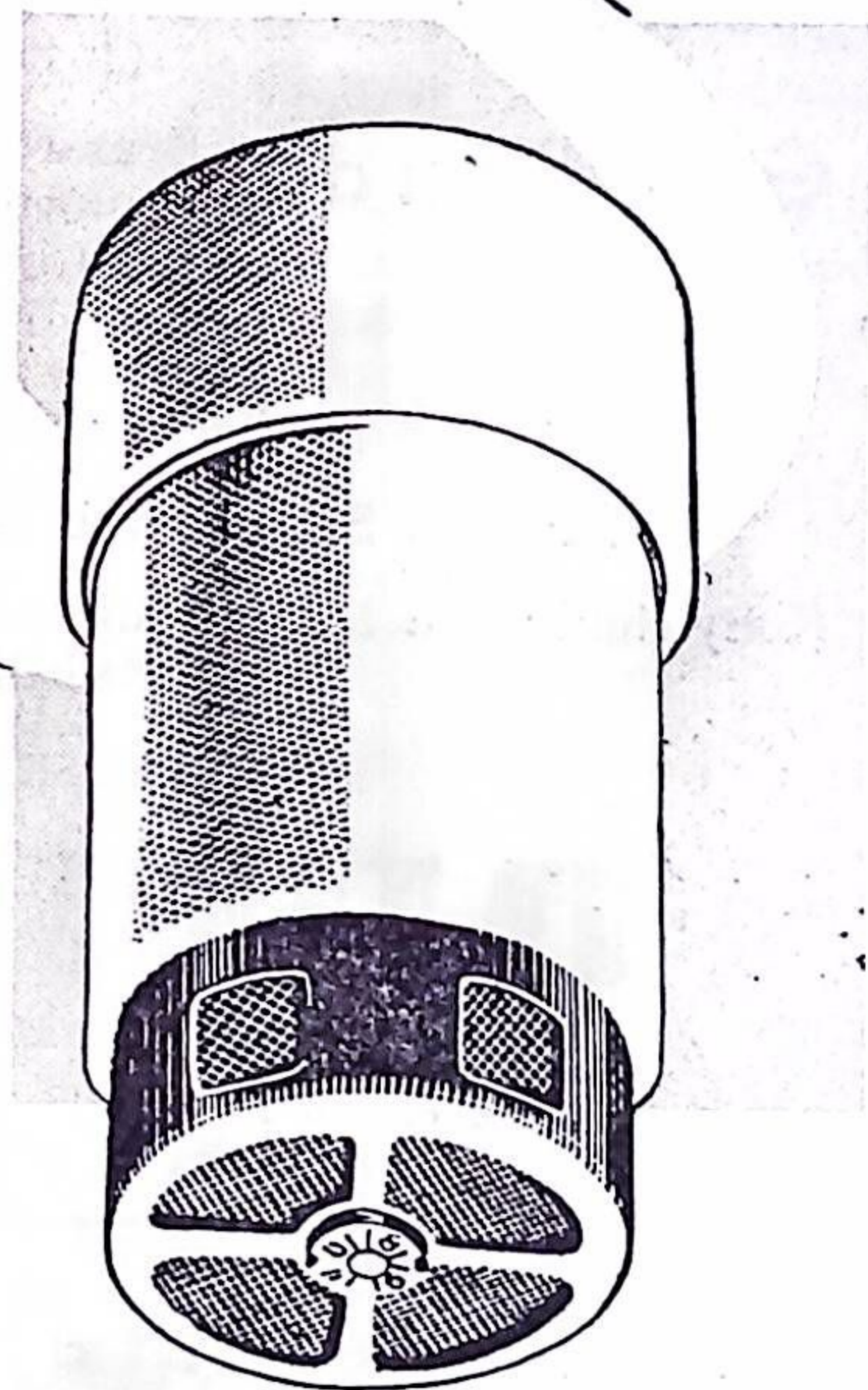
LM Ericssons giv för snabbare brandalarmering

LM Ericssons jondetektor är en ny typ av kontakt för automatisk alarmering av brandkåren vid eldsvåda.

Genom sin stora känslighet är jondetektorerna särskilt lämpade att användas på platser med relativt stora takhöjder och luftvolymmer samt på ställen, där man vid långsam förbränning är angelägen om att erhålla signal, innan öppen eld ännu kan iakttas.

Kurvorna visar reaktionstiderna för brandalarmkontakter, arbetande efter olika principer. Jondetektorn har som synes betydligt kortare reaktionstid än de temperaturberoende termokontakterna.

Jondetektorns funktion är till skillnad från termokontaktens icke beroende på temperaturstegring utan på jonisering av de gaser, som uppkommer vid en förbränningsprocess. Detta medför, att jondetektorn utlöser larmsignal i ett mycket tidigare skede än vad som kan presteras av vanliga termokontakter. Låt oss undersöka vilka av Edra lokaler som lämpligen bör skyddas med jondetektorer, termokontakter eller en kombination av dessa kontaktnordningar.

LM ERICSSONS SVENSKA FÖRSÄLJNING AB

Kungsg. 33, Box 877, Sthlm C. Tel. 22 31 00
Göteborg, St. Badhusg. 20. Tel. 17 09 90
Malmö, St. Nygatan 27 B. Tel. 711 60
Sundsvall, Rådhusgatan 1. Tel. 559 90

TILL LM ERICSSONS SVENSKA FÖRSÄLJNING AB
KUNGSGATAN 33 - BOX 877 - STOCKHOLM C

Sänd närmare upplysningar om Jondetektorn Cerberus om LM Ericssons
övriga brandalarmanläggningar för industribyggnader för villor för
älderdomshem och barnhem Sätt ett kryss i rutan för det Ni avser.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: ..... Br.-tidn. 3/53

“VIGIL”

CO₂ “KUSTOS”

Brandsprutan med flytande kolsyra och vatten.
(Inga kemikalier)

Godkänd av **Brandtarifföreningen**
efter provningar vid Statens Provnings-
anstalt för användning vid risker, där
släckningsmedlet skall vara vatten.

Svensk tillverkning!

BILLIG, SNABB och ENKEL omladdning.

Kolsyretuben kan laddas från närmast tillgängliga större kol-
syrebehållare.

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Ö. Hamngatan 16

GÖTEBORG

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

Nyheter från Brissmans

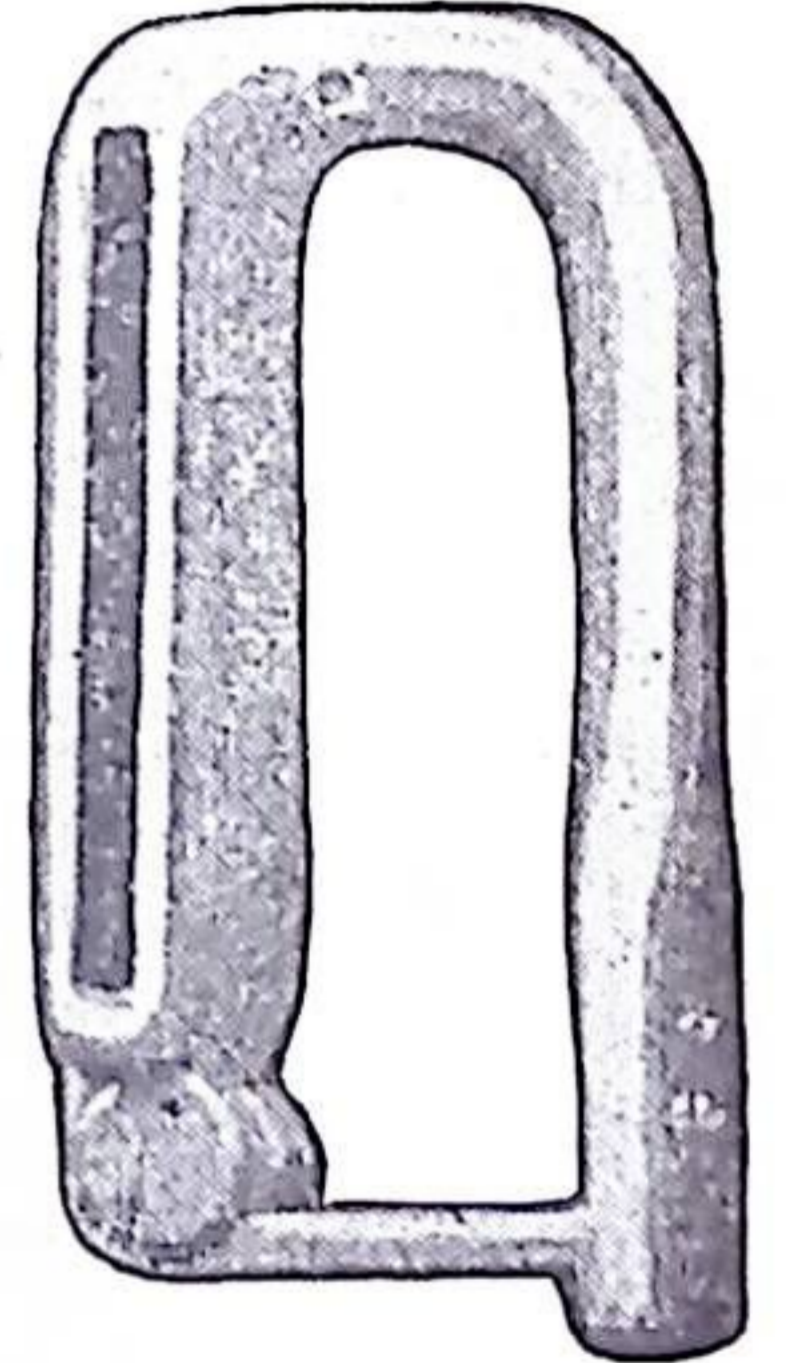
Manskapslina av **NYLON**, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av **lätmetall**, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

BRANDHJÄLMAR av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lätmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provhjälm.

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

MALMÖ

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Bild 1. Vesslan i Jukkasjärvi "spårar".

Jordkabel drages fram till brandposten och till gjutjärnskaplad säkringscentral inkopplas antingen en glödlampa eller en värmepatron. Lindning av brandposten med s. k. trädgårds-tråd förekommer också. En strömförbrukning av 80 kW har visat sig tillräcklig. Brandposterna måste dessutom inspekteras minst en gång i veckan, varvid erforderlig snöskottning utföres.

Frontpump i päls.

Transport av motorspruta från körbar väg till vattentag har varit och är fortfarande för många kårer det mest ansträngande och tidsödande arbetet. Har kåren tillgång till avbröstbar motorspruta, vilket alla borde ha, förenklas saken avsevärt om sprutan placeras på en s. k. pulka. Är sprutan däremot icke avbröstbar har hästanspänd släde visat sig lämplig. I nödfall kan släden dragas av några man. Som gåva från

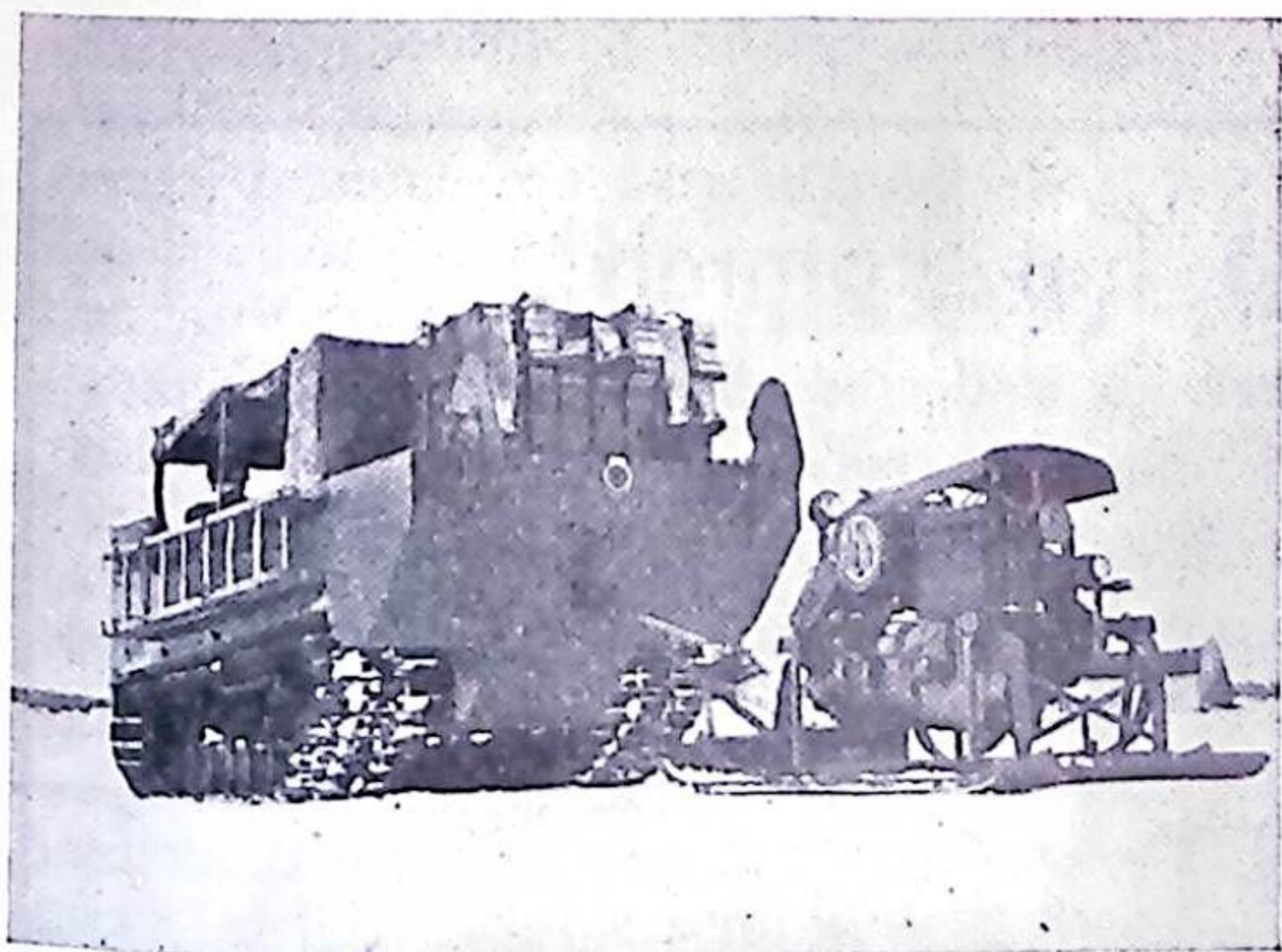

Bild 2. Pulkan bogseras.

skogsförsäkringsbolagen har tvenne kårer i Norrbotten erhållit var sin amfibiebil, s. k. vessla. Dessa gå som bekant på såväl land som i vatten och tar sig dessutom fram jämförelsevis snabbt även i djup snö (bild 1). Utrustad med en vessla och med den avbröstbara motorsprutan placerad på en pulka övervinnes strängt taget alla hinder (bild 2).

Motorsprutans och även frontpumpens skyddande mot nedkylning under färd till brandplatsen är ett problem, som många brottas med. Ett sätt att lösa frågan har gjorts med en Albin 800. Skyddsanordningen består av en värmeisolerad lätt avlyftbar låda, som dels kan pla-

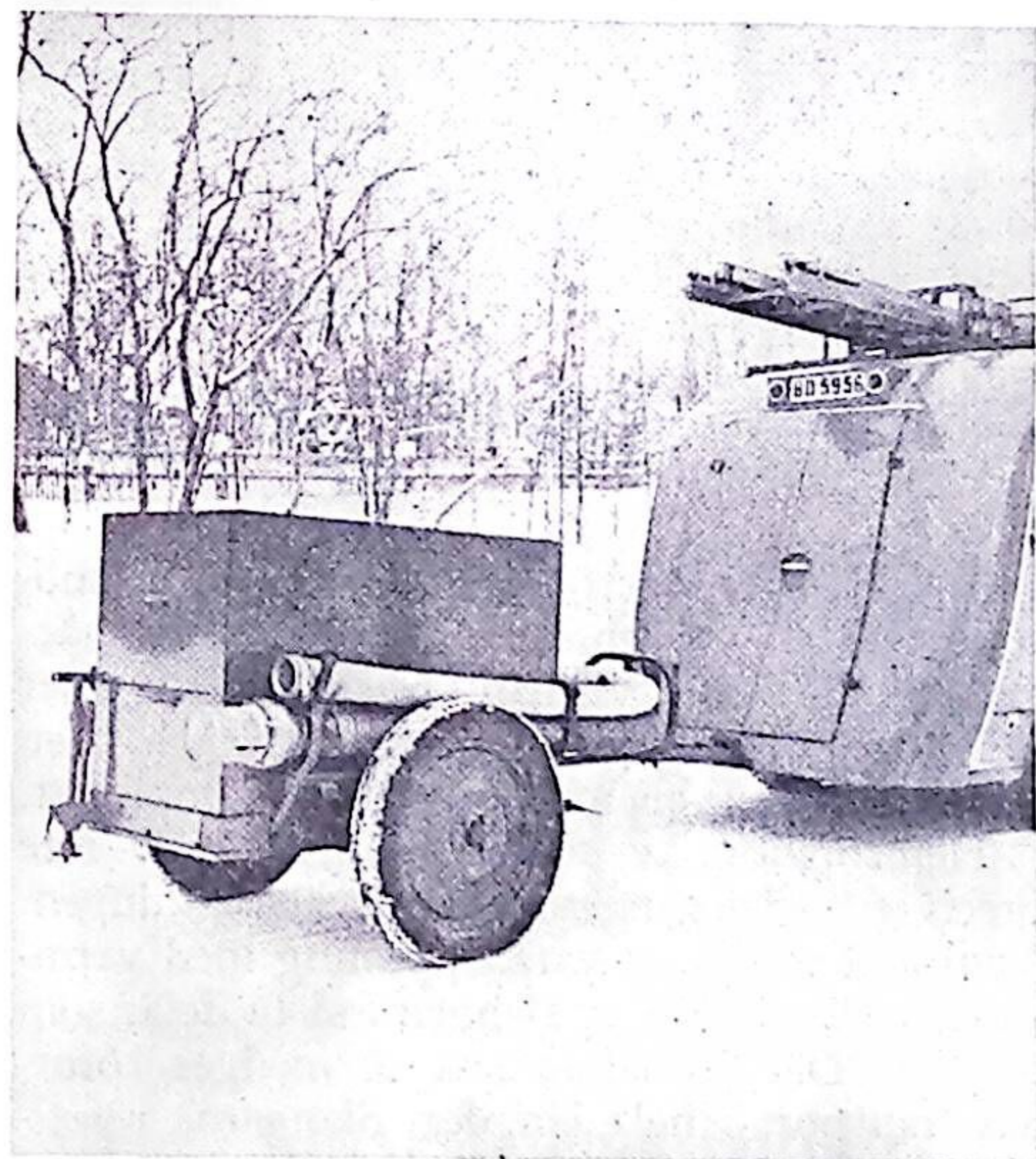

Bild 3. Isoleringslådan monterad över sprutan under transport.

ceras över nämnda spruta, när den ej är avbröstad, och dels på pulkan när sprutan är placerad på denna. Lådans bakstam är uppfällbar, varigenom slangkopplingar och manöverorgan bliva åtkomliga utan att lådan behöver lyftas av. Botten utgöres av en värmeisolerad inklädnad i anslutning till chassieramen. När lådan står på pulkan tjänstgör denna som botten. Lådan kan förses med värmeledning, som anslutes till avgasröret på den bogserande bilen. Beträffande frontpumpens skydd kan en "skräddarsydd fårskinnspäls!!" rekommenderas.

Brandbilarna bör "gå i mellanvikt" och ha stor frigångshöjd.

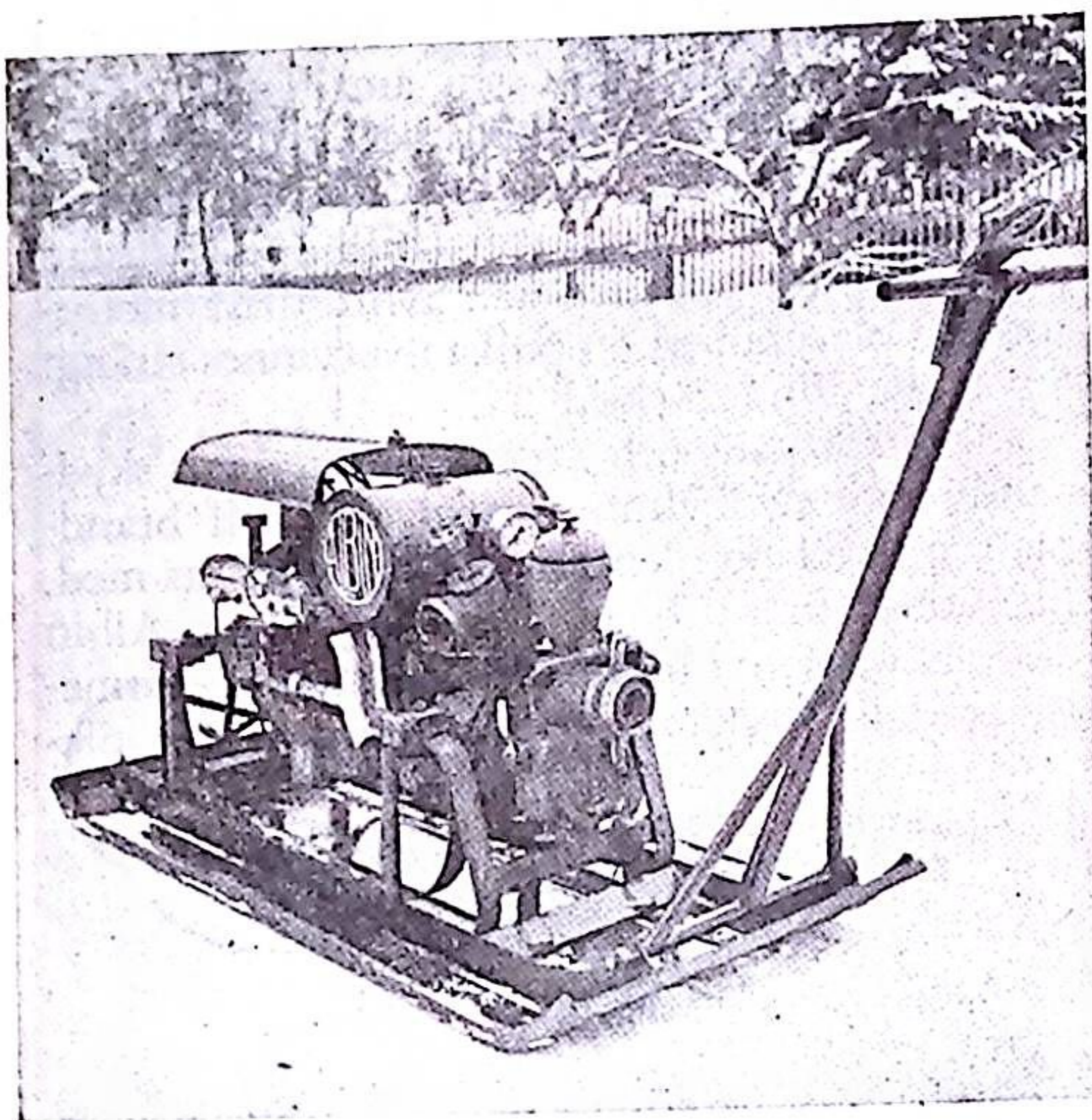

Bild 4. Sprutan placerad på pulkan. Isoleringsslådan kan även placeras på pulkan och sprutan transporteras — även efter bil — skyddad på pulkan.

Slangutläggningen bör med tanke på snödjupet baseras på enmansprincipen, vägen räcker inte alltid för två man i bredd. Väskor eller lådor rymmande två slanglängder och som kunna bäras av en man äro därför lämpligast.

Hemforsling av stelfrusen slang hör inte precis till den angenämaste sysselsättningen. Vanligast torde väl vara upptining med varmvatten och vikning av slangen i så få delar som möjligt. Där förhållandena så medger förordas transport i hela längder. Slangarna upptining med ånga medelst en liten bärbar apparat, har provats med gott resultat. Apparaten, som väger c:a 16 kg, finnes i handeln under

benämning traktorvärmare och tillkom under gengastiden.

Snön har det goda med sig, att rengöring av slang inskränker sig till de slangar, som använts på brandplatsen.

Till sist några ord om personalen och dess utrustning. Förutom gängse fordringar på en god brandman är vana vid arbete under olika väderleksförhållande ett plus, som inte kan nog värdesättas.

Till skydd mot kylan användes stickade yllevuvor under hjälmen och yllevantar i gummihandskarna. Varma underkläder bör finnas i reserv på bilen för byte. Brandoverallen håller sig bättre tinad än larmrocken.

DET ÄR DE SMÅ, SMÅ DETALJERNA SOM GÖR DET . . .

I samband med långvarig eldsläckning vid -17° inträffade, vilket ju är vanligt, att en del omläggning av slang måste vidtagas. Materielen skulle ju också så småningom tas in. Slangkopplingar, strålrör och grenrör, tryckuttag till motorsprutor m. m. voro överisade, och det hela skulle ha blivit en mycket besvärlig historia — men blev det inte.

Motorsprutans vävpytsar, som användas för att fylla sugslangen om evakuering misslyckas, ställdes under motorsprutornas kylvattenledning och fylldes med hett vatten. Med detta av-isades metalldelarna snabbt och effektivt, och det arbete som till en början såg ut att bli synnerligen besvärligt, gick nu lätt och bra. Då jag själv inte kommit att tänka på detta utomordentliga hjälpmedel tidigare, har jag velat meddela det till andra kollegers kännedom. Väl bekomme!

E. Gradin, Kramfors.

Det Ni länge väntat på har kommit!

Vi ombesörjer omladdningar och kontroller av alla slag av kemiska handeldsläckningsapparater, vi undervisar och demonstrerar i dess användande. Vi försälja alla slag av brandmateriel. Spec.: Kemiska handeldsläckare, brand- och gummislang, länspumpar och kolsyresnö. Ring eller tillskriv oss för vidare upplysningar.

AB BRANDTJÄNST

Källgatan 15 C, VÄSTERÅS · Tel. 347 29, 367 01, 310 32

Bör 9 § brandlagen ändras?

Länsassessor Evald Kvistberg, Malmö, har uppgjort nedanstående P. M., med förslag till ändrad lydelse av 9 § brandlagen.

Enligt 1 § brandlagen skall varje kommun i enlighet med bestämmelserna i lagen hålla ett brandförsvar som tillfredsställer skäligen anspråk på trygghet mot skada av brand. Vare sig brandlagen eller brandstadgan innehåller emellertid närmare bestämmelser till ledning vid prövningen av behovet av brandstyrka och materiel. Bestämmelsen i 9 § är ett nödvändigt komplement till stadgandet i 1 §. Det skulle förorsaka oskäligen kostnader om av varje kommun krävdes en brandstyrka och en redskapsuppsättning som förslög i vilka situationer som helst.

Erfarenheten har emellertid visat att 9 § utformats för snävt. I lagrummet nämnes såsom enda förutsättning för rekvisition av släckningshjälp att brand tagit eller hotar att taga större omfattning. Men även i andra situationer erfordras hjälp från annan kommun. Den egna kåren kan tillfälligt vara ur stånd att snabbt komma till brandplatsen. Eller grannkommunen kanske har brandplatsen inpå sig medan den egna kåren har lång väg dit. I liknande situationer bör det vara möjligt att rekquirera släckningshjälp.

För belysande av de olägenheter som nuvarande lydelse av 9 § medfört må följande exempel anföras.

I september 1952 erhöll brandchefen i Kattarps kommun som tillika är chef för Välinge brandkår, vars telefon går över Vegeholms telefonstation, anmälan om en brand utan att brandstället uppgavs. Det var tidigt på morgonen, brandchefen åkte ut med sin bil och konstaterade att det brann inom grannkommunen Strövelstorp. Han fortsatte till telefonstationen och ordnade så att brandchefen i Strövelstorp, vars telefon går över Hälsingborg, blev larmad. Härigenom kom Strövelstorkåren lika fort till brandplatsen som om Välingeåren larmats. De bägge kårerna hade ungefär lika lång väg till brandplatsen. Någon olägenhet av förfarandet uppkom ej, men den myckna kritik som brandchefen i Välinge blev utsatt för i tidningspressen bidrog möjligen till att ömsesidig hjälp avtalades. — Den 14 mars

1952 skadades svårt genom brand Östarps gästgivargård, som äges av Kulturhistoriska föreningen för Södra Sverige. Telefonvägen gick över Veberöds växelstation. Östarp tillhör emellertid icke Veberöds kommun, men anmälan inkom till brandchefen i Veberöd. Denne larmade genast sin kår, men höll den kvar i väntan på besked från brandchefen i grannkommunen, där Östarp ligger, och med vilken han erhållit telefonförbindelse. Utryckningen blev härigenom fördröjd, men med hänsyn till byggnadens beskaffenhet är det föga troligt att elden kunnat begränsas. Såsom skäl för dröjsmålet att sända iväg brandkåren uppgav brandchefen, att han möjligen kunnat vänta anmärkning från sin brandstyrelse, om kommunen icke erhållit full gottgörelse för släckningskostnaden. — Den 15 september 1951 antändes en halmstack intill byggnader på en

alarm-
apparater

Stor hörbarhet.

Ringa luftförbrukning.

Oberoende av elektrisk ström.

*Drives från
fristående be-
hållare eller
befintlig tryck-
luftledning.*

Begär prospekt
nr 468

Grundat
1840

KOCKUMS
MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ

lantgård i Bunkeflo socken. Vid påringning av Bunkeflo brandkår erhöles ej svar, varför gårdsägaren alarmerade Limhamns brandkår i Malmö stad. Sedan därifrån konstaterats att socknens brandkår ej svarade, uttryckte Limhamnskåren. — Veberödsfallet utgör exempel på en strikt tillämpning av 9 §; de övriga fallen exemplifiera den självklara regeln att även lagbestämmelser skola tillämpas med vanligt sunt förnuft.

De olägenheter, som hittills uppkommit vid tillämpning av 9 §, kunna undvikas genom att släckningshjälpen organiseras, d. v. s. genom släckningsavtal mellan kommunerna. Brandförsvarsutredningen, vars förslag ligger till grund för brandlagen, utgick från (SOU 1942: 10 s. 83 ff.) att den ömsesidiga släckningshjälpen skulle i förväg planläggas, men en dylik planläggning har ej kommit till stånd, ehuru i statens brandinspektions cirkulär nr 1 angives att ersättning för släckningskostnad i regel endast utgår till brandkår, som upptagits i plan, som godkänts av riksbrandinspektören. I inspektionens anvisningar har frågan ej diskuterats förrän i samband med kommunindelningen (cirkulär nr 14 s. 9 ff.) men även då ej fullt tillfredsställande. Inspektionen synes nämligen endast hava behandlat sådana släckningsavtal, som medföra befrielse för kommun att hålla egen brandkår. Efter genomförande av kommunindelningen böra dylika avtal höra till undantagen. Det gäller i stället att planlägga en samverkan mellan olika kommuners brandkårer. Ett släckningsavtal kan visserligen begränsa samverkan till viss del av en kommun, men bör helst jämväl bestämma att ersättning för släckningskostnad utgår även om brandplatsen ligger utom det i avtalet angivna släckningsområdet. Det är självklart att uttryckning sker utan rekvisition från viss befattningshavare.

Vid en ändring av 9 § bör i lagtexten angivas att sådana släckningsavtal, varom nu är fråga, skola medföra samma skyldighet för kommunen att lämna släckningshjälp, som annars uppkommer först efter sådan rekvisition som omförmäles i nuvarande 9 §.

För belysande av frågan om samverkan mellan kommuner må ytterligare följande framhållas.

Enligt 9 § andra stycket är hjälpande kommun berättigad erhålla skälig ersättning för kostnad som åsamkats kommunen. Tvist om ersättningsbeloppet avgöres av länsstyrelsen.

Brandförsvarsutredningen uttalade (s. 84) att en normaltaxa borde fastställas genom riksbrandinspektörens försorg för beräkning av ersättningarna. Den av inspektionen fastställda taxan benämnes emellertid "maximitaxa", vilket torde ha medverkat till att ersättningsbeloppen kommunerna emellan i regel utgå enligt denna taxa även om de verkliga kostnaderna äro högre. Under senare år ha i synnerhet personalkostnaderna avsevärt stigit över maximitaxans nivå. Förslag om ny taxa lär f. n. behandlas inom inspektionen, men ej heller detta förslag bygger på den verkliga kostnaden. En förnuftig tillämpning av 9 § skulle främjas om taxebeloppen motsvarade de verkliga kostnaderna. Som bekant ersättes släckningskostnaden — utom vid eldsvåda i samhälle där brandstadgans stadsbestämmelser gälla — av försäkringsgivaren men efter viss taxa. Av ersättningsbeloppet erhåller kommunen endast 90 %, övriga 10 % gå till brandkårernas organisationer. F. n. gäller "Överenskommelse av januari 1952 mellan brandförsäkringsanstalter angående ersättning för släckningskostnad". Omförmälda taxa synes närmast bygga på statens brandinspektions taxa.

För en effektiv samverkan mellan kommunerna ifråga om eldsläckning erfordras jämväl att brandalarmeringen förbättras. Det av SOS-utredningen framlagda förslaget skulle om det genomfördes och finge omfatta även brandalarmeringen komma att medföra avsevärda fördelar. Då det torde dröja innan SOS-anordningen, som förutsätter telefonautomatisering, kommer till utförande i hela landet, erfordras emellertid lokala åtgärder. För städer och därmed jämförliga samhällen har telegrafverket åtagit sig viss medverkan (statens brandinspektionens cirkulär nr 6) men för landsbygden är något motsvarande ännu ej genomfört. De erforderliga åtgärderna avse att brandalarmeringscentral med ständig vakt inrättas och att fjärrlarm anordnas. För dessa åtgärder kräves i de flesta fall samverkan mellan kommuner.

Det bör särskilt framhållas att en samverkan mellan kommuner måste innebära att kostnaderna för brandväsendet bli avsevärt lägre än om varje kommun för sig skulle upprätthålla ett effektivt brandförsvar. Med hänsyn härtill har på sina håll, såsom i Malmöhus län, vissa åtgärder redan vidtagits ifråga om brandalarmeringen och den organiserade släckningshjälpen.

Bengtsfors brandkår släcker vindsbrand

Bengtsfors brandkår har tilldelats eldsläckningsplaketten i brons för släckning av en vindsbrand den 27 september 1952.

Köpingen Bengtsfors har en utmärkt borgarbrandkår. Kåren har vid flera tillfällen utfört ett mycket gott släckningsarbete under brandchefen Birger Janssons ledning. Då släckningsplaketten utdelats för släckning av branden i Dals Konfektyrindustri den 27/9 1952, skall här lämnas en kort redogörelse för denna.

Brandkåren larmades klockan 0112 på natten, och c:a 10 minuter efter larm var 1:sta bilen på brandplatsen. Vid kårens ankomst slog elden ut genom ena gaveln på vinden.

Enär fastigheten förutom industrin även innehöll en bostad, blev första åtgärden att se till att de inneboende kom ut. Dessa hade ej märkt eldsvådan — brandkåren larmades av en granne, som observerat branden, när elden bröt igenom vindsgaveln.

En motorspruta angjordes vid den närbelägna sjön och 63 mms slangledning drogs upp till fastigheten. Här grenades ledningen, och in genom trapphuset drogs två smalslangledningarna. Den ena slangledningen drogs via en stegförbindelse upp på vinden och den andra genom en garderob, där el-

den börjat äta sig igenom, och sedan upp på vinden. En stege restes mot den gavel, där elden brutit igenom, och sedan avsläckning skett, togs ett hål i gaveln. Samtidigt öppnades takluckan, och dessutom tog man upp ett s. k. luftningshål vid nocken. Rök och värme försvann vid den skorstensverkan som åstadkommits på vinden, och avsläckningen gick lätt att genomföra med de båda smalslangarna.

Fastigheten är i trä i två våningar med oinredd vind. Vindsbjälklaget var täckt med öppen kutterspånfyllning.

Brandorsaken var avledning till jord i pansarrören, som låg i spånfyllningen — fukt (kondens) hade skadat isoleringen på elledningen.

För min del skulle jag vilja säga, att denna eldsläckning visar, hur en vindsbrand bör släckas. Sedan man säkrat sig mot att elden spred sig nedåt i byggnaden (smalslangledningarna upp genom trappan), tog man de omtalade hålen i vinden och fick därvid ordentlig sikt och kunde med ringa vattenmängd bli herrar över elden. I detta sammanhang är det glädjande att konstatera, att de anvisningar, som ges framförallt vid Statens Brandskolas kurser, verkligen bära frukt.

Yngve Engkvist.

På grund av förestående överväganden framlägges följande preliminära förslag till ändring av 9 § brandlagen:

Efter framställning av brandchefen eller den han därtill utsett i kommun, där brand tagit eller hotar att taga större omfattning, är annan kommun pliktig lämna släckningshjälp i den utsträckning brandchefen i den kommunen prövar möjlig utan att skäligen hänsyn till dess egen säkerhet åsidosättes. Motsvarande skall gälla även i andra fall, om sistnämnda brandchef anser behovet av släckningshjälp vara uppenbart. Därest kommuner ingått avtal om släckningshjälp skall avtalet i första hand gälla.

För kostnad, som åsamkats kommun för släckningshjälp, är kommunen berättigad er-

hålla skäligen ersättning. Kunna kommunerna icke enas om ersättningen, skall denna fastställas av länsstyrelsen i det län, där branden utbrutit.

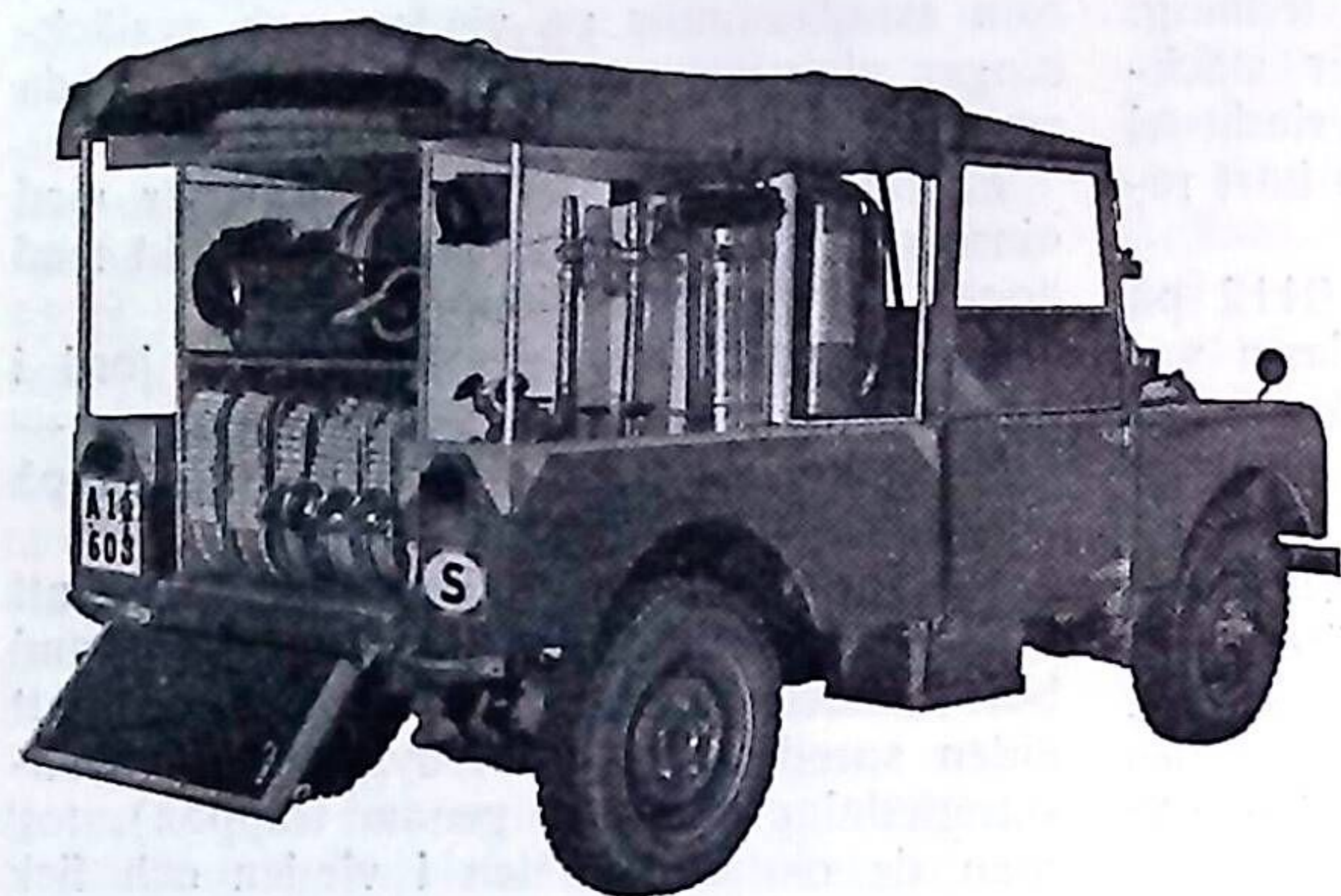
Motion i riksdagen.

Vid årets riksdag har i motion nr 227 i andra kammaren i stort sett ovanstående synpunkter framhållits. I motionen hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning måtte för riksdagen framlägga förslag om sådan ändring i brandlagen, att de i motionen framförda synpunkterna tillgodoses.

Red.

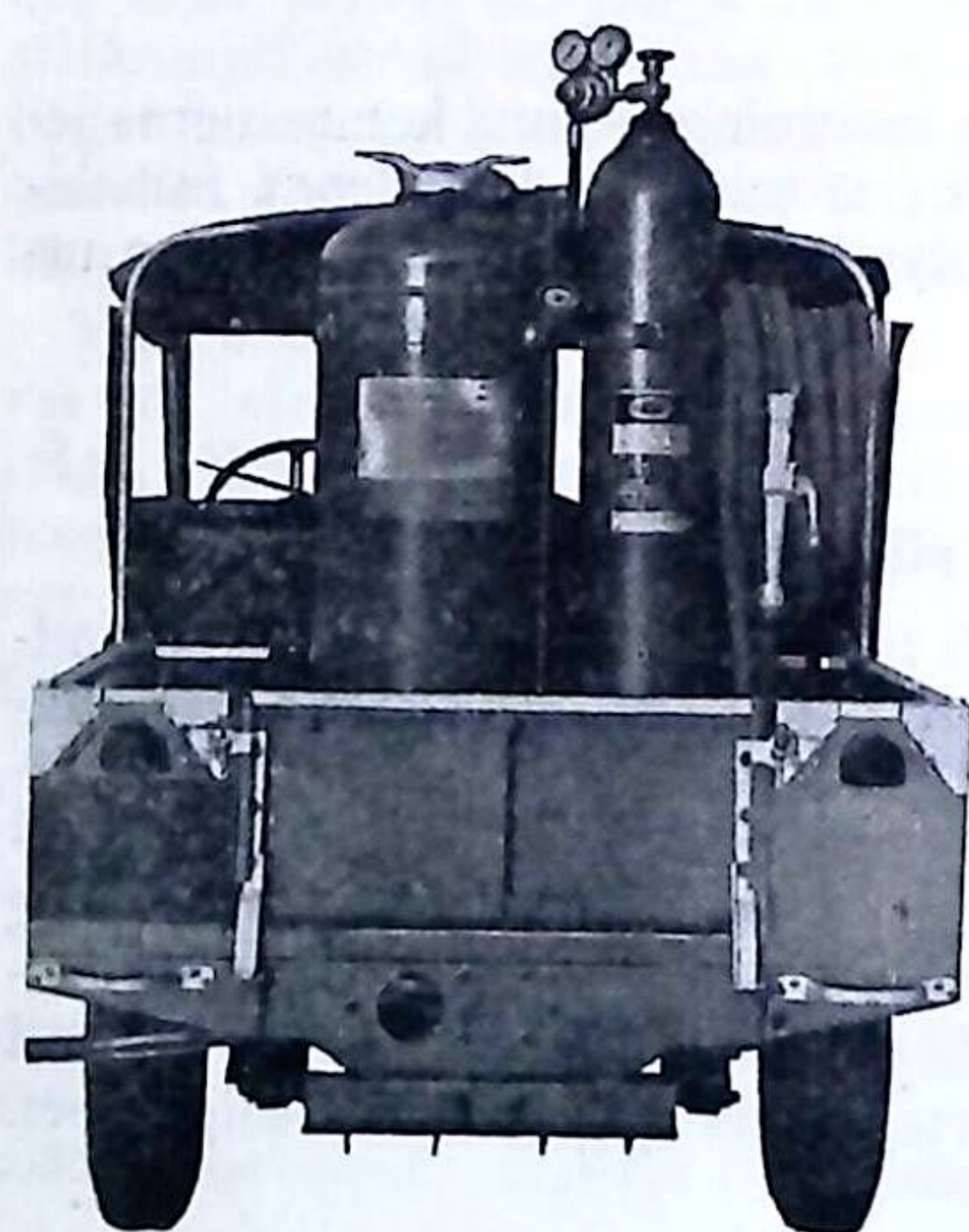

LAND-ROVER Brandkärs Jeep

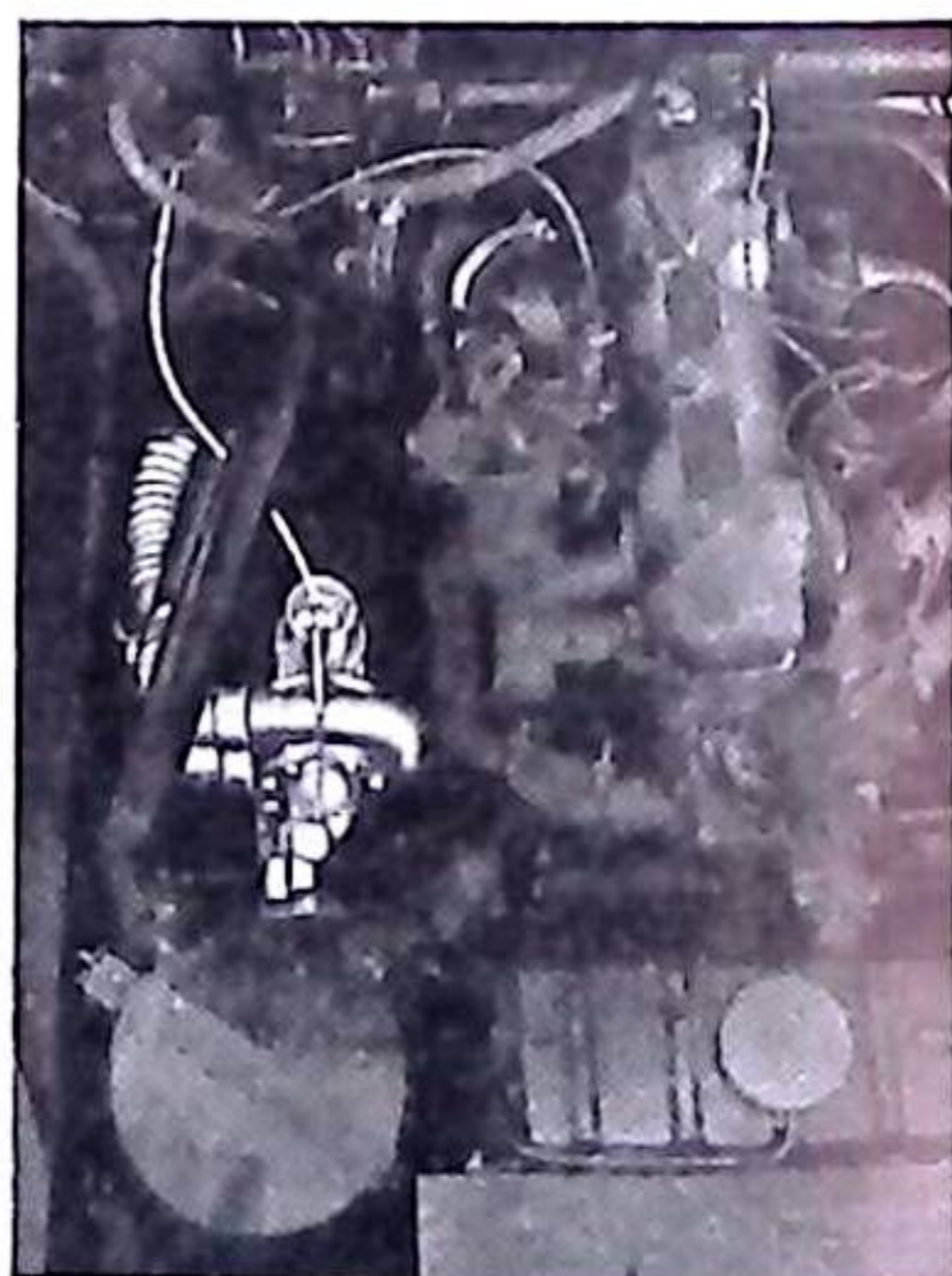
Plats för tre man.
Vattentank för 250 liter.
Calmus kugghjulspump.
300 meter Reddaway 2½" slang.

Land-Rover brandkärs-jeep levereras med materialskåp och sufflett eller helt inbyggd.

T. v.: Crash-vagnen med Ansul 350-S för bensin- och oljebränder. Ansul 350-S ger tio gånger mer pulverdimma än den välkända och effektiva handapparaten Ansul 30-B.

T. h.: Calmus helkapslade fläktremdrivna kugghjulspump. Lätt att montera på praktiskt taget alla motorfordon. Väl skyddad på sin plats under motorhuven. Alltid klar till aktion — säker, oöm.

Jeep

Land-Rover är det idealiska redskapet i skogsbrandskyddets tjänst. Skogsbrandkärre med 500 liter vatten, Albin 200, centrumslangrulle och plats för redskap. Kärren av skogsförsäkringsbolagens typ.

En Land-Rover med ändamålsenlig utrustning är den idealiska, driftsäkra och högeffektiva brandkärs-jeepen. AB Calmus, Stockholm, specialisten på släckningsmateriel för skogs-, bensin- och oljebränder, har kombinerat de bästa hjälpmedlen som finns i marknaden, och med skickligt tillvaratagande av det disponibla utrymmet kan en Land-Rover nu utrustas till att bli en snabb, och ettrigt stark första utryckningsvagn. Fyrhjulsdriften är en garanti för god framkomlighet även under svåra terrängförhållanden.

AKTIEBOLAGET CALMUS

Eriksbergsgatan 38, STOCKHOLM - Tel. 20 10 21, 20 10 32

Brandingenjören berättar:

Traktorbränderna – garagen

Erfarenheten visar att traktorbränderna äro vanligare än bilbränderna och att en ökning av dem tycks ske även om hänsyn tages till ökningen av traktorbeståndet. Garagefrågan på landsbygden har därför blivit en mycket aktuell och ur brandskyddssynpunkt mycket viktig fråga. Många lantbrukare är i den tron, att i och med att de skaffat sig godkänd gnistsläckare och fått försäkringsbolagets tillstånd till inkörsel i en viss byggnad, så ha de också tillstånd att garagera traktorn i byggnaden. Traktorn kan ju inte vara farligare, när den står stilla i byggnaden, än när den är i drift inom densamma, säger man sig. Det är nog också med sanningen överensstämmande, men man bortser då ifrån en mycket betydelsefull sak, nämligen att den egentliga traktordriften i byggnaden rör sig om mycket kort tid i förhållande till den tid traktorn är garagerad i byggnaden. Förhållandet kanske är ett på hundra.

Vanligaste brandorsaker.

Vid de mycket omfattande försök, som i slutet av 40-talet gjordes vid Statens Maskinprovningar, utformades principen för våra nuvarande gnistsläckare, tillsynes med mycket gott resultat. Enbart i Östergötland ha cirka 800 lantbrukare för närvarande tillstånd till inkörsel i sina ekonomibygnader med invändig körväg varierande från 10 till 300 meter. Men även om gnistorna från avgasröret i hög grad eliminerats finnes även andra brandorsaker, när det gäller traktorer och dessa äro oftare förekommande i samband med garagering än i samband med inkörsel. Först ha vi brand genom kortslutning i traktorns elektriska utrustning. Eftersom de elektriska ledningarna ständigt stå under spänning förefinnes alltid denna brandrisk, men risken synes vara störst i samband med start. Risken för förgasarbrand är också störst vid starten och därför är det icke heller tillåtet att stanna traktorn inomhus och sedan starta den på nytt i samband med inkörsel. Brandrisken är därför även här

större i samband med garagering. De flesta traktorer drivas f. n. med fotogen, men startas på bensin. Innan traktorn köres ut för dagens arbete fylles som regel bensintanken. Råkar man då spilla bensin på traktorn och sedan startar motorn förefinnes risk för att en elektrisk gnista tänder bensingasen. Detta synes särskilt vara fallet beträffande en traktortyp, där bensingasen på grund av tankens placering och motorhuvens täthet har benägenhet att stanna kvar.

I Östergötland inträffade under fjolåret 12 traktorbränder av sådan omfattning att skadorna inte enbart inskränkte sig till den elektriska utrustningen. Av dessa inträffade 5 medan traktorn var i drift utomhus, 2 i samband med påfyllning av bränsle utomhus samt 5 medan traktorn befann sig i garaget. Av de senare 5 bränderna berodde 2 på fel i elektriska utrustningen, medan 3 inträffade när traktorn startades efter tankning av bensin.

För att illustrera det vanliga förloppet vid sådana bränder, skall jag skildra ett par fall.

En dag upptäckte man, att det började ryka ur ett traktorgarage och, när ägaren kom dit, brann det i traktorn. Han försökte släcka elden, men misslyckades. Med hjälp av en häst bogserades traktorn ur ur garaget, men elden hade då hunnit sprida sig till bakre gummihjulen, varjämte en vägg i traktorskjulet fattat eld. Sedan traktorn släpats ut, släcktes branden såväl i garaget som i traktorn av tillstädeskommande personer. När branden inträffade, hade traktorn ej varit i drift på tre dagar. Brandorsaken var kortslutning i traktorns elektriska utrustning.

I ett annat fall fylldes startbensin på en fotogendriven traktor i garaget. När traktorn sedan startades, skedde en mycket snabb övertändning av traktorn, varvid bränsletanken sprängdes. Man lyckades, ehuru med mycket stora svårigheter få ut traktorn ur garaget utan att byggnaden an-

"KLARSIKT"

"KLARSIKT"

AC-mask, Antigas, Ar-Ca-sikt, Ar-Ca-Succé, Allmask, Brama, Brandsyn, Brandsynemask, Bra-Sikt, Cabin, Chic, Elit, Frisigas, Frisikt, Friskus, Fullsiktmask, Fönstret, Hermetic, Idealsiktet, Klarsikt, Klarsyn, Mansir, New-Sikt, New-syn, Panorama, Perspektiv, Perspektivo, Profil, Rök-syn, Röksynmask, Se-bra, Se-mask, Succé-syn, Synmask, Säkersikt, Säkersyn, Sökaren, Titta-Fritt, Tittut, Utsikten, Vi-sir, Whole-mask.

Resultat av pristävlingen:

Herr Rickard Morén, Nykroppa. Kr. 100: —.

Sign. "Gasminded" i Göteborg. Kr. 100: —.

Sistnämnde torde uppgiva namn och adress.

Extrapriserna tilldelas:

Brandchef E. Linzie, Uddeholm.

Brandchef L.-M. Eliasson, Växjö.

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson

Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad

Tel. Stockholm 38 10 95

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. *Patentsökt.* Våra lättmetallshjälm har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabriker, kunna förses med vår nya inredning.

Jonsereds lanneslang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

En revolutionerande nyhet i effektiv fotbeklädnad är den nya **Brandkårs-stöveln "L A R M"**

Tillverkad med dubbla randsydda kärnlädersulor — med inbyggd stålskena som hindrar spik att tränga genom sulan.

Dubbla ovanläder specialgarvade som motstå vatten och värme, inbyggda rostfria ståltåhättor som hålla 1.500 kg. tryck.

29 cm skaft, bred läst. — Pris kronor 76: —.

Godkänd och rekommenderad av Riksbrandinspektören.

Provpar kan rekvireras från

Firma SVEN HJERPE & C:o

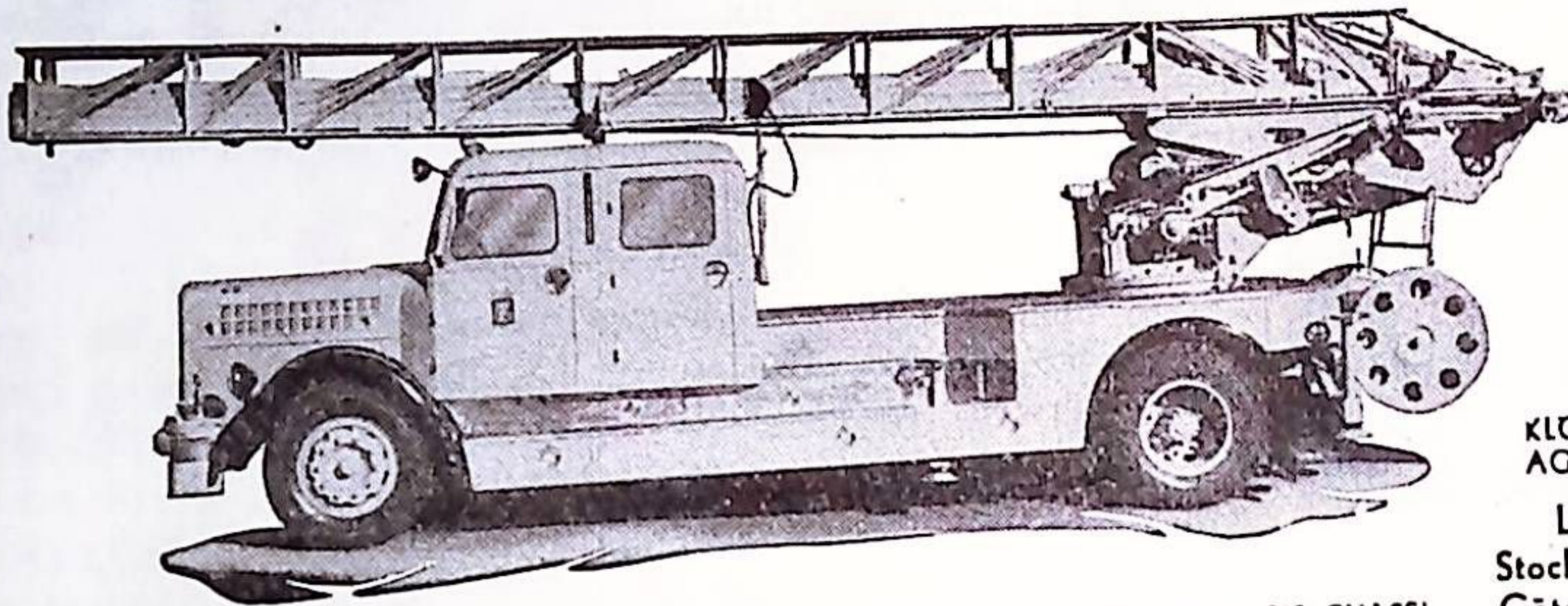
Berzelii Park 9

STOCKHOLM

Telefon 11 8539

VÄRLDSMÄRKET MAGIRUS MASKIN STEGAR

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1952

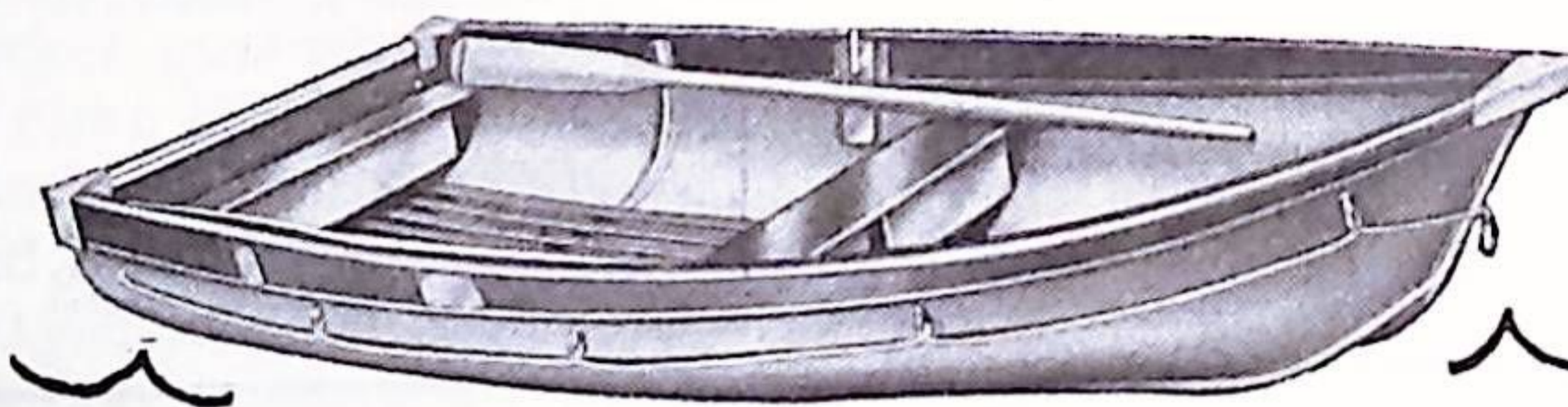
Stockholm: 4 st. 30 m. stighöjd
Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
Solna-
Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd
Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd
Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

LUCEMA AB

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 21 00 38, 21 09 26

Specifikation:

Längd 3 200 mm, största bredd 1 400 mm, största djup 430 mm, vikt 65 kg — åror och trall ingår i utrustningen.

Osänkbar räddningsbåt i lättmetall

för snabb aktion
underhållsfri — en båt som tål

Räddningsbåten i lättmetall är både praktisk och ekonomisk. Ett flertal av landets brandkårer har redan utsatt båten för hårda prov och konstaterat dess förträfflighet i alla avseenden.

Begär offert och upplysningar — vi stå med nöje till Eder tjänst.

Firma

METALLBÅTAR, ÖREBRO

Box 2018. Tel. 134 87, 221 81

Eldsläckningsräkning

skall — enligt gällande överenskommelse — av den kommun där branden timat insändas till vederbörande försäkringsinrättning inom 4 veckor från branddagen för att upptagas till prövning. Tyvärr iakttages icke alltid denna bestämmelse, vilket förorsakar försäkringsinrättningarna onödigt arbete och onödiga kostnader. Det har t. o. m. gått så långt, att till ett försäkringsbolag inkommit en 3 år gammal räkning med begäran om bidrag för kostnaderna!!!

IAKTTAG NOGA 4-VECKORS-BESTÄMMELEN!!!

tändes. Brandorsaken synes vara, att gas från utspild bensin antändes vid starten.

Hur skall traktorgarage ordnas?

Mycket kan naturligtvis göras för att förebygga brands uppkomst i en traktor, men man kan aldrig helt komma ifrån traktorbränderna. Det gäller därför att se till, att garagen bli så anordnade, att en brand i garaget icke utvecklar sig till en storbrand.

Då de statliga garagebestämmelserna icke gäller för landsbygden, känner sig vederbörande brandsyneförrättare ofta villrådig inför uppgiften, hur garaget bör vara beskaffat.

Landsbygdens brandskyddskommitté, som med sina principritningar avser att utarbeta och illustrera lämpliga brandskyddsföreskrifter för landsbygden, kommer i sinom tid även med anvisningar för garage. Jag skall

därför icke här närmare gå in på denna fråga, men jag vill framhålla betydelsen av, att brandskyddsåtgärderna sättas in där de verkligen äro effektiva. Garage inrymda i stora, dyrbara ekonomibyggnader böra därför göras brandsäkra. Men sedan kommer en svår bedömningsfråga, hur man skall förfara med alla de otaliga traktorer, vilka äro inrymda i magasinsbyggnader, vagnskjul, smedjor, bodbyggnader och andra ekonomibyggnader. Man torde kunna räkna med, att en brandsäker garageplats kostar c:a 2.500 kr/fordon, men att det blir avsevärt dyrare att inreda ett brandsäkert garage i exempelvis en ladugårdsbyggnad av trä. Att inreda en garageplats med flamskyddande beklädnad av väggar och tak torde belöpa sig till mellan 300—1.000 kr/fordon, beroende på i vilken utsträckning det befintliga utrymmet först måste avdelas med plankväggar.

Dessa siffror äro ju som var och en förstår endast ungefärliga. Om man betänker att vi för närvarande ha c:a 85.000 jordbrukstraktorer i landet, och därtill lägger antalet bilar på landsbygden, så kommer man sannolikt upp till en ungefärlig siffra av 200.000 fordon. På så sätt kan man få en uppfattning av storleksordningen på den kapitalinvestering, som blir erforderlig för olika brandskyddskrav.

Då jag personligen är av den uppfattningen, att flamskyddande beklädnad endast i vissa fall är tillräckligt för att förhindra en traktorbrands spridning, anser jag, att man icke skall fordra sådan beklädnad i byggnader av mindre värde. Jag förmodar, att man har rättighet att göra ett sådant bedömande, om man ställer eldsvådefrekvensen och den sannolika kostnaden för ett konsekvent genomförande av brandskyddsåtgärden i relation till varandra.

K. E. Lindhe.

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

För Svenska Brandkårens Riksförbund

C. C. Sporröng & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Kungörelse om Riksförbundets studiestipendier 1953

Svenska Brandkårens Riksförbund utdelar för år 1953 studiestipendier till ett sammanlagt belopp av kr. 1.500:—

Stipendierna få sökas av brandbefäl och brandmän vid brandkårer anslutna till Riksförbundet samt brandkonsulenter.

Stipendierna äro avsedda dels till studier i och för höjande av den personliga yrkeskickligheten, dels till studier av sådana förhållanden inom brandväsendet, som kunna bliva till gagn för Riksförbundets verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtek-

niska anstalter e. dyl. Stipendier skola sökas hos Svenska Brandkårens Riksförbunds Verkställande Utskott, Jakobsgatan 14, Stockholm C, senast den 30 april 1953.

Stipendiat skall i ansökan uppgiva födelseår, nuvarande anställning, vad de avsedda studierna skola omfatta, plats och tid för deras bedrivande samt beräknade kostnader. Till ansökan skall bifogas meritförteckning ävensom tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund.

Senast två månader efter studiernas avslutande skall studieberättelse ingivas till V. U.

Grunder för utdelning av Riksförbundets stipendier

Stipendierna avse att bereda personal vid landets till Riksförbundet anslutna brandkårer eller brandkårsförbund möjligheter till utbildning genom studier, som höja den personliga yrkesdugligheten och därmed bliva till gagn för brandkårens eller äro av betydelse för Riksförbundets allmänna verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution, där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter el. dyl.

Stipendieutdelningen kungöres i "Brandkärstidskrift" minst en månad före ansökningstidens utgång med angivande av stipendiernas ändamål och den tid, inom vilken ansökningarna skola vara inkomna till V. U. Sökande äro skyldiga att uppgiva ändamål, tid och plats för avsedda studier, att bifoga meritförteckning jämte tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund och att inom två månader efter studiernas fullgörande ingiva studieberättelse till V. U.

Stipendierna kunna utdelas till brandmän och brandbefäl vid brandkårer, anslutna till Riksförbundet, ävensom till brandkonsulenter.

V. U. bestämmer stipendiernas antal och storlek, varvid hänsyn tages till den nytta avsedda studier kunna anses hava för brandväsendet samt

till storleken av det till utdelningen anslagna beloppet. Om möjligt bör beloppet för varje stipendium bestämmas så, att det täcker de skäliga kostnaderna för resp. studier.

Meddelande om de beslutade stipendierna sker dels i "Brandkärstidskrift", dels genom skrivelser till dem, som utsetts till stipendiater. Beviljat stipendium utbetalas till stipendiaten, när han till V. U. anmält, att han är färdig anträda sin studieresa, och erinras i samband därmed om hans skyldighet att företaga studieresan enligt uppgiven plan samt att inom två månader efter dess avslutning insända studieberättelse till Verkställande Utskottet. Till de sökande, som icke kunnat tilldelas stipendier, återsändes ansökningshandlingarna jämte meddelande att ansökan icke kunnat bifallas.

Befattningen som

Brandchef

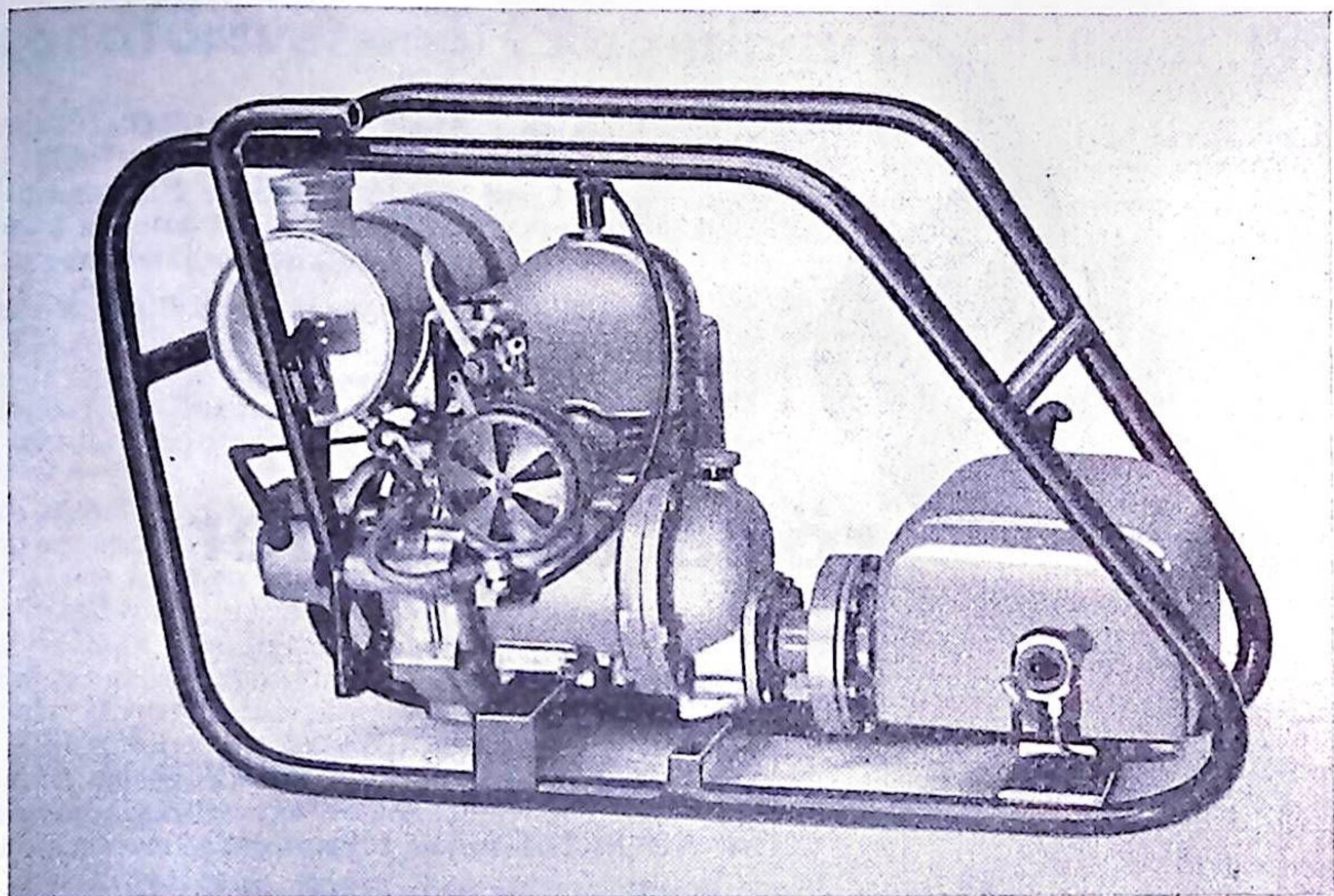
vid borgarbrandkåren i Hjo stad (arvodesbefattning) är till ansökan ledig.

Sökande torde med uppgift om meriter m. m. insända sina ansökningar till Hjo stads Brandstyrelse, Hjo, före den 10 april 1953.

Hjo den 2 mars 1953.

Brandstyrelsen.

Tempus motorspruta 7/200

Ny bärbar motorspruta

200 lit. och 7—9 kg tryck.

En helt ny typ av bärbar motorspruta har nu sett dagens ljus — Tempus 7/200.

Ett specialutförande av den nu välkända Tempus Frontpump har kombinerats med en driftsäker och lättstartad tvåtaktsmotor. Resultatet har blivit en motorspruta med enastående egenskaper.

Kapaciteten är 200 lit/min vid 7—9 kg/cm² tryck. Vattenmängden medger 2 st 10 mm strålar och trycket är tillräckligt för de flera hundra meter slangledningar och de nivåskillnader som ofta förekommer.

Sprutan som väger 58 kg bäres lätt av två man. En stålram skyddar motor och pump vid transport på motorfordon.

En spruta som alla kan sköta.

Bensinkran, choke och startspak är allt man behöver röra. Följande sköts *automatiskt*:

Evakuering — Såväl vid start som vid kontinuerlig körning.

Kylning — Sprutan har luftkyld motor, oberoende av vattentillförsel. Kan ej frysa.

Smörjning — Oljeblandat bränsle till motorn. Pumpen har självsmörjande lager.

Hastighetsreglering — Motorn har hastighetsregulator som håller motorn vid önskat varvtal.

Öppning av säkerhetsventil — Ventilen öppnar automatiskt vid tryckstöt.

Dessa egenskaper gör Tempus 7/200 mer lätt-skött än någon tidigare motorspruta.

Skriv idag efter fullständiga tekniska uppgifter.

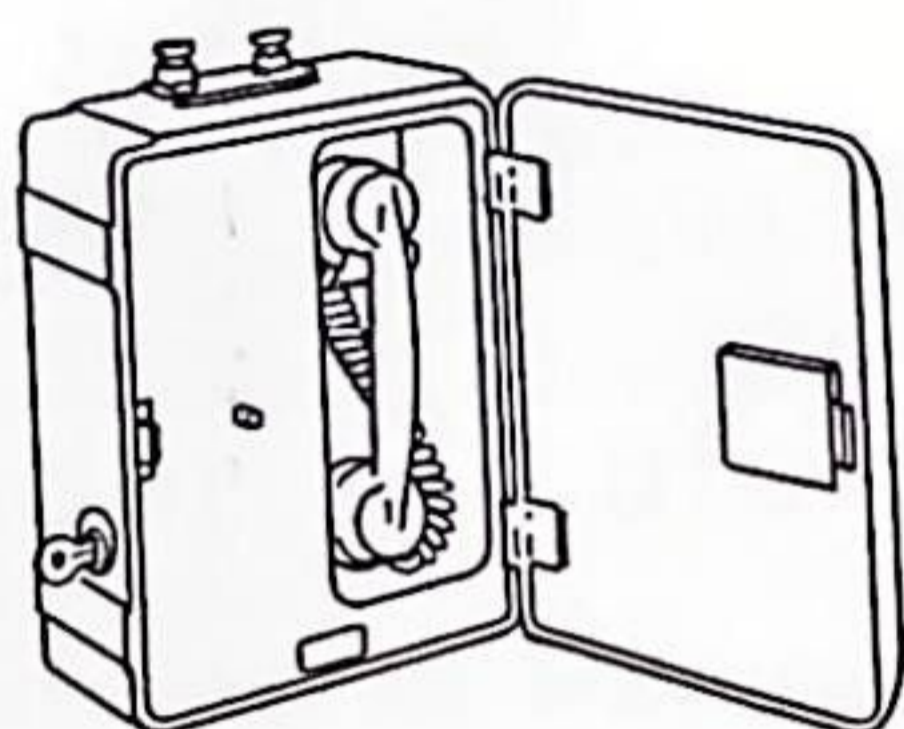

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGS GATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

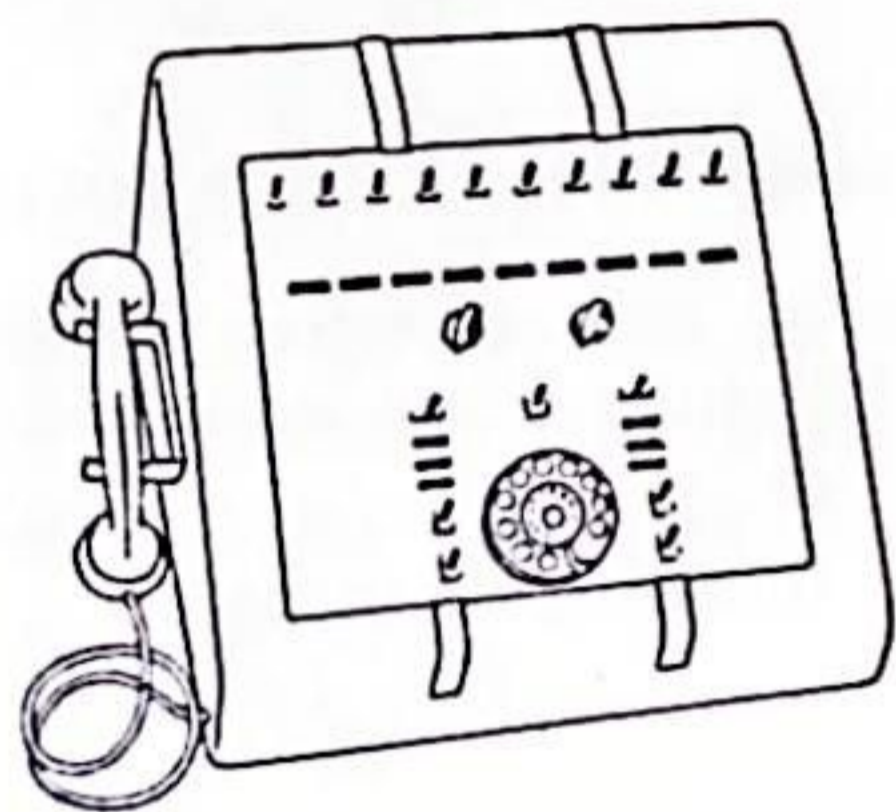

röda sekunder

En ny brandtelefon
till allmänhetens tjänst —
till Brandkårens och Polisens hjälp.
Efter fyra års intensivt arbete
har AB FRILI nöjet presentera
en brandtelefon, som svarar mot de
högst ställda anspråk.
Vi kan erbjuda både stjärn- och
slingsystem med följande tekniska
fördelar:

Omedelbart katastroflarm, när skåpdörr
öppnas.
Skilda signaler för katastrof- och tjänsteanrop.
Katastrofanrop har företräde framför
tjänsteanrop och bryter automatiskt bort
pågående tjänstesamtal.
Direkt samtalsförbindelse mellan central och
skåp.
Identifiering av anropande skåp.
Felindikering samt även samtalsmöjlighet vid
olika fel.
Möjlighet att vidarekoppla samtal.

*frili-
telenät
säljes
av*

AB FRILI

HAMMARBY FABRIKSVÄG 43 B, STOCKHOLM 20, TEL. 42 85 38, 42 85 58

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten under 1951

2. (Dnr 190/50) Oaktat Kungl. Maj:t i särskild ordning (för statsbidrag) granskat och godkänt ritningar till skolhusbyggnad, har byggnadsnämnd ansetts behörig meddela föreskrifter av byggnadsteknisk natur.

Vid brandsyn den 8 december 1949 av en Skånes-Fagerhults socken tillhörig, under uppförande varande folkskolebyggnad å fastigheten Fagerhult 1103 föreskrev brandsynenämnden i socknen vidtagande före den 1 februari 1950 av vissa brandskyddsåtgärder.

Sedermera anmälde *brandchefen* i socknen i en den 9 mars 1950 till länsstyrelsen i Kristianstads län inkommen skrift, att socknen ej fullgjort vad som föreskrivits vid brandsynen och hemställde, att länsstyrelsen måtte vidtaga lämpliga åtgärder.

Genom överklagade resolutionen utlät sig *länsstyrelsen* sålunda: Länsstyrelsen finner jämlikt 11 § brandlagen skäligt förelägga Skånes Fagerhults kommun att snarast och senast den 1 oktober 1950 hava vidtagit följande åtgärder vid byggnaden ifråga. 1) Muren å vinden över klassrumsflygeln mellan den högst och näst högst belägna envåningsbyggnaden uppdrages som brandmur till i höjd med innertaket, vilket å ömse sidor om muren förses med brandhärdig beklädnad till en bredd av minst 60 centimeter. 2) Öppningen i brandmuren mellan tvåvåningsbyggnaden och vinden till envåningsbyggnaden förses med dörr av åtminstone brandhärdig konstruktion. 3) Sådan åtgärd vidtages att möjlighet erhålles att inifrån byggnaden eller genom gaveln erhålla tillträde till vinden i de båda lägst belägna envåningsbyggnaderna. 4) Takutsprång och takfall vid ovannämnda brandmurar målas med eldskyddsfärg.

Häri yrkade *skolbyggnadskommittén* ändring och framhöll, att då byggnaderna uppförts enligt i vederbörlig ordning granskade och godkända ritningar — Kungl. Maj:t och skolöverstyrelsen hade nämligen i tidigare sammanhang granskat huvudritningarna för byggnaden — även brandskyddet tillgodosetts.

Häröver uttalade *länsstyrelsen* bl. a., att, enligt vad länsstyrelsen underhand inhämtat, hade skolbyggnadskommittén icke haft något att i sak erinra mot de åtgärder, som föreskrivits i överklagade resolutionen. Anledningen till de anförda besvären torde i stället ha varit önskemål om att få avgjord frågan, huruvida lokal myndighet ägde meddela föreläggande rörande byggnadstekniska anordningar i ett fall som detta, där Kungl. Maj:t tidigare provat ritningarna. Vidkommande denna fråga ville länsstyrelsen framhålla, att skolbyggnadskommittén före byggnadens uppförande hos länsstyrelsen ansökt om dispens från gällande byggnadsförbud enligt 64 § stadsplanlagen. Vid ärendets handläggning i länsstyrelsen bereddes föredraganden i brandskyddsärenden inom länsstyrelsen och länsbrandinspektören tillfälle att avgiva yttrande, vilket tillställdes skolkommittén. De förslag, som därvid framfördes, ha emellertid i väsentliga delar icke vunnit beaktande vid byggnadens uppförande. Beträffande den formella grunden för överklagade beslutet torde någon tvekan icke råda om, att länsstyrelsen såsom tillsynsmyndighet över brandförsvaret inom länet äger att jämlikt 11 § brandlagen meddela föreläggande av ifrågavarande art och omfattning, oaktat Kungl. Maj:t

efter prövning av ritningarna beviljat statsbidrag för byggnaden. Såsom tidigare framhållits företes nämligen vid Kungl. Maj:ts prövning om statsbidrag till bl. a. skolbyggnaden endast huvudritningar. Härav följde, att utformningen av olika tekniska detaljer, bl. a. av brandskyddande art, kunde komma att ske efter väsentligt olika linjer. Det syntes därför uppenbart att de myndigheter, som företråda brandskyddets intressen icke blott hade rättighet utan även skyldighet att ingripa, då dessa intressen icke tillgodosåges. Länsstyrelsen ville i detta sammanhang framhålla, att av länsstyrelsen föreskrivna brandskyddsåtgärder icke syntes avvika från de av Kungl. Maj:t provade ritningarna. Huvudmotivet för överklagade beslutet var frånvaron av brandavskiljande vägg å vinden, som upptog en yta av icke mindre än 600 m². Med hänsyn härtill och då vindgolvet belagts med hyvelspån till en kvantitet av närmare 200 m³, hade det från länsstyrelsens sida framstått som ett oavvisligt krav, att detta utrymme erhöles en lämplig sektionering. En sådan anordning vore så mycket enklare att genomföra som en genomgående mur uppdragits till yttertaketets höjd, avdelande vinden i två hälfter, varvid emellertid en triangelformig öppning om cirka tre kvadratmeter bibehållits. Av länsstyrelsen föreskriven åtgärd under 1) i överklagade resolutionen avsåges således igenmurning av denna öppning. För att vid en eventuell brand snabbt kunna erhålla tillträde till den södra hälften av vinden hade föreskrivits under 3) i resolutionen omnämnd åtgärd. Sammanlagda kostnaden för de i beslutet upptagna brandskyddsåtgärderna torde icke överstiga 500 kronor.

Riksbrandinspektören fann vid besök å platsen, att åtgärderna under 1 och 2 vidtagits och att sålunda åtgärderna under 3 och 4 återstod. Den under 3 föreslagna åtgärden utfördes enklast genom att ett fönster av t. ex. storleken 50×60 cm upptoges i södra gaveln av envåningsbyggnaden. Beträffande föreläggandet under 4 ansåg riksbrandinspektören liksom länsstyrelsen visserligen att ett brandskydd av taklisten vore önskvärt, men han ansåg, att eldskyddsfärg å trä som vore beläget i det fria vore ett synnerligen osäkert brandskydd och sålunda ej borde föreläggas. Vad beträffade den principiella frågan huruvida länsstyrelsen ägt meddela ifrågavarande föreläggande ansåg riksbrandinspektören, som i detta hänseende samrått med byggnadsstyrelsen, att länsstyrelsen, oaktat Kungl. Maj:t tidigare provat ritningarna till byggnadsföretaget, varit befogad att med stöd av 16 § jämförd med 11 § brandlagen meddela ett sådant föreläggande som det här föresvarande. På grund av vad sålunda sagts hemställde riksbrandinspektören, att besvären icke måtte föranleda någon åtgärd utom beträffande föreläggandet under nr 4 i länsstyrelsens resolution.

Regeringsrätten utlät sig sålunda: Enär numera blivit upplyst, att föreläggandena under punkterna 1) och 2) i länsstyrelsens resolution fullgjorts, varder resolutionen i dessa delar av Reg. R. undanröjd; och då sådana förhållanden icke kunna anses vara för handen, som nödvändiggöra ett föreläggande jämlikt det under punkten 4) givna, varder resolutionen härutinnan upphävd.

Vidkommande slutligen föreläggandet under punk-

ten 3) finner Reg.R. ej skäl att i denna del göra ändring i länsstyrelsens resolution, dock att den tid, före vilken denna åtgärd skall hava vidtagits, bestämmas till den 1 september 1951.

3. (Dnr 222/1951) **Fråga huruvida brandskyddsåtgärders vidtagande skall åligga fastighetsägaren eller hyresgästen.**

Ingrid Mårtens uthyrde i sin egenskap av ägare till Rinkesta slott i Ärla socken slottet till Gertrude Ekman, som där anordnat ett vård- och arbetshem för sinnesslöa kvinnor.

I skrivelse till länsstyrelsen i Södermanlands län meddelade länsbrandinspektören i länet efter inspektion av vård- och arbetshemmet, att hemmets brandskydds- och utrymningsanordningar icke vore tillfredsställande. Länsbrandinspektören föreslog till avhjälpande av dessa brister, att tjugo olika åtgärder av byggnadsteknisk natur skulle vidtagas.

Fastighetsägaren förklarade sig intet hava att erinra mot de i länsbrandinspektörens skrivelse lämnade faktiska uppgifterna eller föreslagna åtgärdernas effektivitet — dessa överensstämde i huvudsak med de föreskrifter, som återfinnas i hotell- och pensionatstadgan — i och för sig, men ansåg kostnaderna för åtgärderna, beräknade till 29.050 kronor, orimligt höga. Det kunde knappast vara rimligt, att ett belopp av sådan storleksordning skulle av henne såsom ägare till fastigheten nedläggas å de ifrågasvarande byggnaderna, eftersom de föreslagna anordningarna icke vore betingade av fastighetens beskaffenhet såsom sådan utan blivit aktuella på den grund, att hyresgästen i de förhyrda lokalerna dreve vårdhem. Då det alltså vore den av hyresgästen idkade rörelsen, som föranlett de från länsbrandinspektörens sida gjorda erinringarna, syntes det rimligt, att de därigenom vållade kostnaderna bestredes av hyresgästen. För sådant ändamål funnes möjlighet för denne att från medicinalstyrelsen erhålla medgivande till uttagande av högre avgifter i och för amortering och förräntning av i ifrågasvarande syfte nedlagda belopp. Från fastighetsägaren-klagandens sida kom icke att läggas några hinder för hyresgästen att utföra de anordningar, vilka länsstyrelsen kunde finna skäl att anbefalla, men hon bestred skyldighet för henne att såsom fastighetsägare utföra och bekosta dyrbara anordningar, vilka helt föranleddes av hyresgästens bruk av de förhyrda lokalerna. Att ålägga fastighetsägaren sådan skyldighet skulle i detta fall vara så mycket orimligare som det icke ens påstås att fastigheternas nuvarande skick skulle innebära någon risk för fortsatt idkande av rörelsen i lokalerna.

Hyresgästen framhöll härtill, att hon vore skyldig att väl vårda fastigheten medan nödiga yttre underhållsarbeten skulle bekostas av ägaren. Avtalet talade således endast om reparationer och dylika underhållsarbeten, emedan avtalet uppenbarligen förutsatte, att förbättringar och omändringar i enlighet med nyttjanderättslagens allmänna natur skulle bekostas och ersättas av fastighetsägaren.

Länsstyrelsen beslöt, att det skulle åligga fastighetsägaren att — på grund av 11 och 16 §§ brandlagen — vidtaga de åtgärder, som föranleddes av länsbrandinspektörens framställning i den mån så ej redan skett.

I sina besvär över länsstyrelsens resolution hemställde *klaganden*, att föreläggandet ej måtte riktas

Hård masonite som invändig väggbeklädnad

Undertecknad skulle gärna vilja få till stånd en diskussion i Eder ärade tidning ang. hårda träfiberplattor som invändig väggbeklädnad i bostadshus.

Vid två tillfällen har i Enköping uppstått eldsvådor i bostadshus, som varit invändigt beklädda med masonit. Det första fallet inträffade nyårsafton 1950, då ett bostadshus, innehållande 8 lägenheter, antändes och urblåstes till över hälften. Det andra fallet inträffade den 13 januari i år, då elevbostaden vid lasarettet urblåstes. Denna byggnad var i två våningar och innehöll smårum för lasarettets biträden. I båda fallen var byggnaderna uppförda av plank med utvändig puts. Typiskt för båda fallen var eldens oerhört snabba spridning och svårigheten att nedkämpa densamma. Det verkade som om vatten ej hade någon verkan förrän masoniten var avbränd. I det senare fallet sattes redan från början in 11 strålrör jämte vattenkanon, samtliga matade från motorsprutor, men först efter två timmar började en avmattning i eldens våldsamt märkas.

Min erfarenhet av dessa båda fall är att masoniten då den antänts, är oerhört mycket svårare att komma till rätta med än vanligt trä.

Jag har velat delgiva mina kolleger i landet dessa rön, och är tacksam för besked om huruvida andra har gjort samma erfarenhet.

Ans. Andersson.

Säkert har många av kollegerna gjort erfarenheter i denna fråga. Red. hoppas få in begärda beskrivningar med erfarenheter från liknande bränder på olika håll i landet.

mot henne utan mot hyresgästen. För det fall att detta yrkande icke kunde bifallas, hemställde klaganden, att tidpunkten för åtgärdernas utförande bestämdes till den 1 oktober 1952.

Länsstyrelsen uttalade: Enär, även med beaktande av vad klaganden anfört angående byggnadernas speciella användning, skyldighet att vidtaga erforderliga brandskyddsåtgärder vid Rinkesta vård- och arbetshem jämlikt 11 § brandlagen i första hand måste anses åvila klaganden såsom ägare till de ifrågasvarande byggnaderna, avstyrkte länsstyrelsen bifall till klagandens yrkanden att föreläggandet att vidtaga åtgärderna i stället måtte riktas mot hyresgästen.

Regeringsrätten fann ej skäl göra annan ändring i länsstyrelsens resolution än att den tid, före vilken brandskyddsåtgärderna skulle hava vidtagits, bestämdes till den 1 augusti 1952.

Stig G. Holmberg.

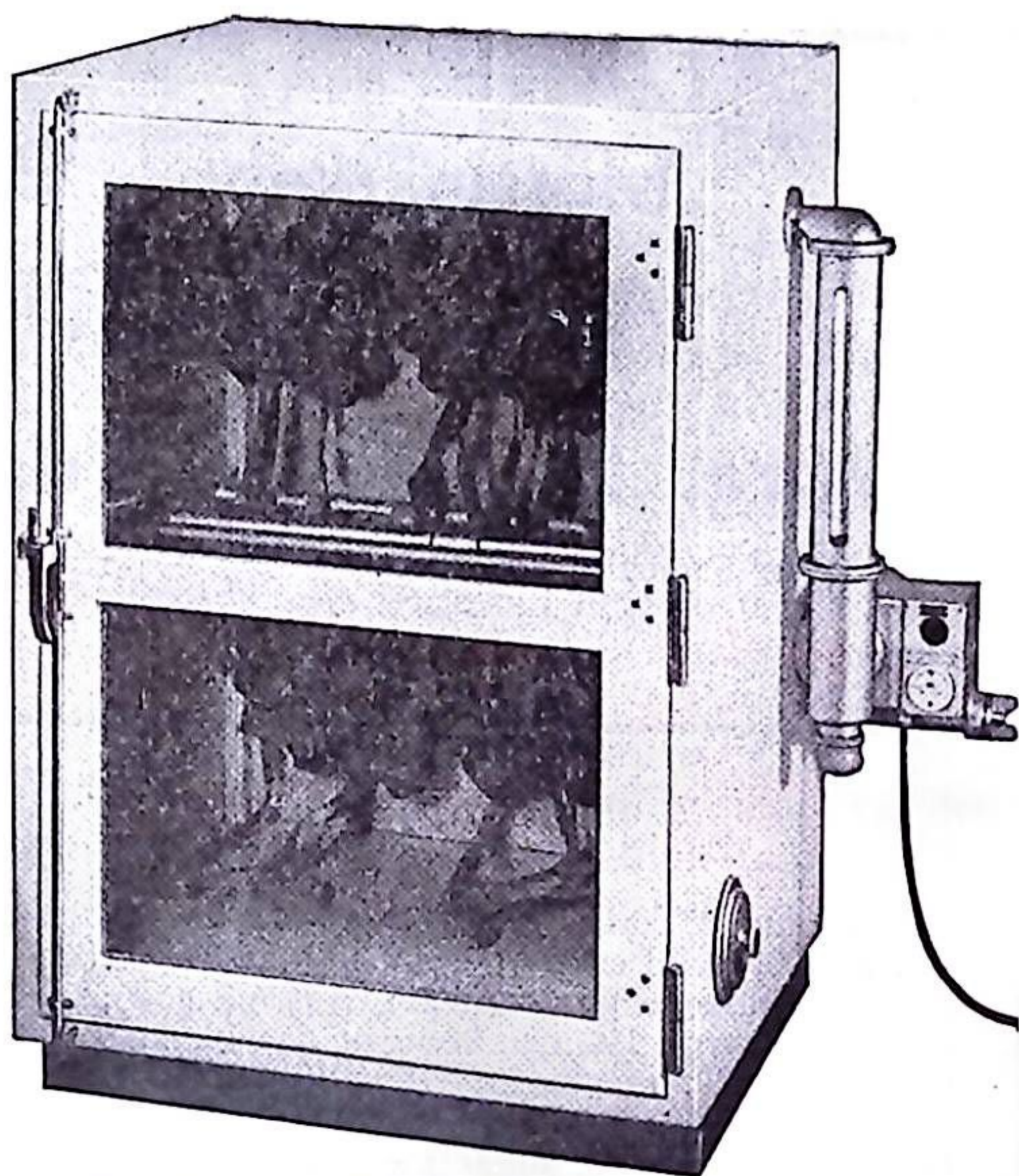
DESINFEKTIONS- skåp

Desinfektionsskåpet, som här avbildats, användes för att samtidigt desinficera 50 st. ansiktsskydd eller 2 st. syrgasapparater.

Desinfektionsmedlet är formalin (formaldehyd), vilket förgasas. När desinfektionen avslutats efter ca 45 minuter, neutraliseras formaldehyden med ammoniak.

För Er, som sköter rötskyddsmaterielen rationellt, har ett desinfektionsskåp sin givna plats.

Kontakta oss, så erhåller Ni alla kompletterande uppgifter om desinfektionsskåpen!

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

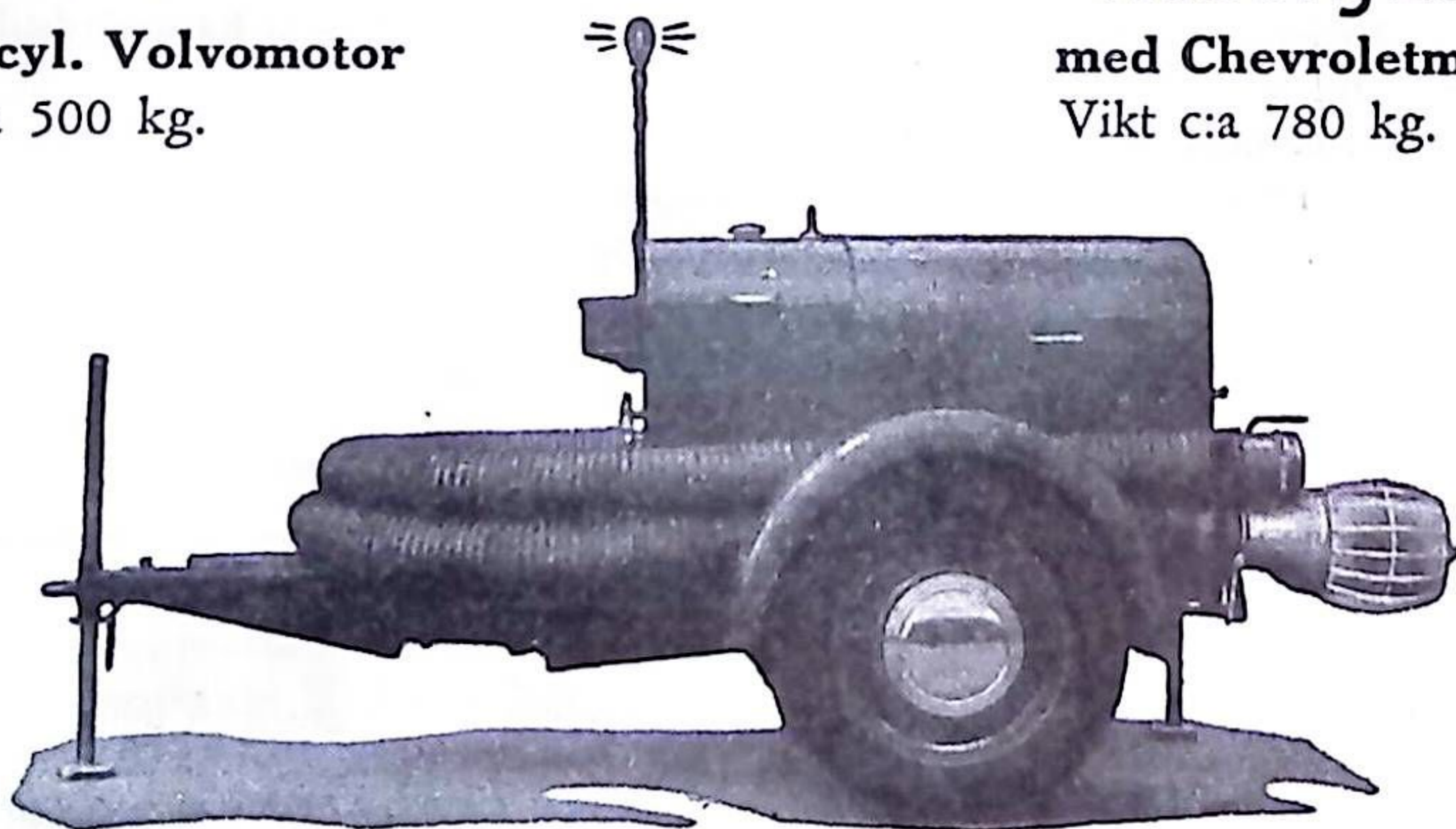
Kaptensgatan 6 • Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

1200 liter
"RV 4"

med 4-cyl. Volvomotor
Vikt c:a 500 kg.

2500 liter
"Ruberg 2500"

med Chevroletmotor
Vikt c:a 780 kg.

Avgasejektor — Oljekylning

Wilh. Rubergs Fabr. AB, Långebro

Tel. Kristianstad 101 74 - 101 78 - 162 78

Mössmärken - Gradbeteckningar Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Mäster Samuelsgatan 67

STOCKHOLM

Tel. 20 78 58 och 10 05 33

Befattningen såsom

Brandchef

i Örnsköldsvik förklaras härmed till ansökan ledig. Med tjänsten följer skyldighet att, om så beslutas, utan särskild ersättning vara brandchef även i Själevads och Arnäs' kommuner. Kompetensfordringar: Brandchefskurs kategori I jämte god praktisk utbildning och erfarenhet. Befattningen är placerad i lönegrad 19, men kommer den blivande befattningshavaren under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande att från tillträdesdagen få tillgodoräkna sig den lönegrad, som kan överenskommas vid i vederbörlig ordning förda förhandlingar. Pensionsavgifterna betalas helt av staden. Beklädnadsersättning utgår med 420 kr/år. Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring, har att meddela detta i ansökan. Befattningshavaren är skyldig att, om tjänstebostad anvisas, bebo sådan och därför erlægga den hyra, som av stadsfullmäktige kan komma att fastställas.

Ansökan åtföljd av sedvanliga handlingar skall vara brandstyrelsen tillhanda senast 15 april 1953. Ytterligare upplysningar lämnas av brandstyrelsens ordförande, tel. 193 38.

Örnsköldsvik den 11 mars 1953.

Brandstyrelsen.

Befattningen som

Brandchef

vid borgarbrandkåren i Sigtuna stad, ev. kombinerad med befattning som hälsovårdstillsyningsman, kungöres härmed till ansökan ledig.

För befattningarna utgå arvoden med tillsammans c:a kr. 3.000: — per år. Bostad kan beredas.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de övriga handlingar, sökanden vill åberopa, samt vid anmodan friskbetyg, skola vara inkomna till brandstyrelsen, Sigtuna, före mars månads utgång.

Närmare upplysningar lämnas av brandstyrelsens ordförande Lantbr.-insp. L. Öhlander, telef. Sigtuna 540 44, riktnr 0760.

Brandstyrelsen.

Brandförman

En tjänst som ordinarie brandförman vid Avesta brandkår är till ansökan ledig.

Sökande skall ha genomgått brandförmanskurs kat. I vid Statens brandskola.

Under förutsättning av stadsfullmäktiges beslut kommer tjänsten att bli inplacerad i lönegrad 16, vartill kommer beklädnadsersättning av 528: — kronor per år.

Pensionering i S. K. P.

Blivande befattningshavare kan komma att bli skyldig bebo tjänstebostad.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänst, skall meddela detta i ansökan.

Till brandstyrelsen i Avesta ställd ansökan åtföljd av de övriga handlingar, sökanden önskar åberopa, samt efter anmodan läkareintyg, skall vara brandchefen tillhanda senast den 1 maj 1953.

Ytterligare upplysningar kunna lämnas genom brandchefen, tel. 501 12.

Avesta den 13 mars 1953.

Brandstyrelsen.

Ordet fritt

HAR NI NÅGOT PÅ HJÄRTAT ...

Uppmaningen på sidan 21 i Brandkårstidskrift nr 1 1953, att skriva till Eder "Om Ni har något på hjärtat", har inspirerat undertecknad signatur, att framföra nedanstående, och anhålles härmed om frågans besvarande i något av tidskriftens kommande nummer.

I brandstadgans 3 paragraf, mom. 4, står angivet "Den förvaltande myndigheten äger icke taga befattning med fråga, som faller under brandchefens befälsmyndighet".

Tyvärr finnes det exempel på hur brandchefen, stödande sig på förenämnda bestämmelse, hänsynslöst kan terrorisera och på ett sätt, som är psykiskt nedbrytande, göra tjänsten och livet odrägligt för underlydande, särskilt då för äldre befattningshavare i befälsställning. Saknas i vederbörande brandordning m. m. föreskrifter, att nödiga instruktioner för befattningshavarna skall finnas och brandchefen nogsamt aktar sig för att utfärda dylika, då är ställningen ganska hopplös för den, som på grund av ålder inte kan söka sig till annan anställning eller annat yrke!

Nu frågas: Då en pinad befattningshavare inte kan söka rättelse hos den förvaltande myndigheten (brandstyrelsen) vart skall han vända sig eller hur skall han förfara? *Bm.*

*

Juristen svarar:

Vad beträffar frågan angående 3 § 2 mom. sista stycket brandstadgan, så kan jag icke finna annat än att den som — enligt egen mening — oförskyllt utsatts för lidande genom brandchefens förvällande skall kunna vända sig till brandstyrelsen. Det är ju här icke fråga om beskaffenheten av order utan om formen för lämnande av order. På den grund bör den klagande kunna vända sig till brandstyrelsen, som i sin tur bör kunna anmoda brandchefen upprätta förslag till instruktion. I denna bör bl. a. lämnas vissa föreskrifter i fråga om "umgängesformerna" i tjänsten mellan över- och underordnade. Skulle trots allt en brandstyrelse finna sig sakna befogenhet att ingripa, bör den klagande kunna vända sig till den organisation han tillhör. Är det då fråga om två befäl, så tillhöra de sannolikt samma organisation, ett förhållande som torde underlätta möjligheterna att lösa uppkomna tvistigheter. *S. G. H.*

Brikett genom trossbotten

På eftermiddagen den 29 november i fjol kallades Norrköpings brandkår till Marieborgs Folkhögskola, belägen i stadens utkant. En brand hade nyss timat i ett golv i det s. k. "Munkhuset", en 100-årig byggnad helt uppförd i trä i 2 våningar. I brist på andra bostadsutrymmen användes byggnaden som elevbostad.

Branddagen hade eld uppgjorts med briketter i en kakelugn i bottenvåningen vid 12-tiden på dagen. Kakelugnen hade därefter lämnats utan tillsyn med luckorna öppna. Då en elev vid 16-tiden återkom till rummet var detta fullt av rök och en vattenhink fick i all hast tjänstgöra som släckningsredskap i väntan på brandkåren.

Golvbräderna i rummet var 1 3/4" tjocka. Trossbotten var 7" hög med fyllning av en

KAMPEN MOT ELDEN

Som avslutning på recensionen av "Kampen mot elden" i nr 1/1953 ställdes frågorna dels varför det icke var samma papper i hela band 2, dels varför icke bindningen av banden var av högre klass. Bernces Förlag har tillställt oss en längre förklaring i dessa punkter. Av utrymmesskäl måste vi begränsa Förlagets inlägg, vilket i huvudsak lyder:

" — — — — —
Till kvalitet och gramvikt samt styrka är papperet detsamma i hela boken, men genom vissa omständigheter har en mindre avvikelse i färgnyansen förekommit, vilket vi djupt beklaga, men dock äro fullkomligt oförmögna att rätta till...

Från vårt tryckeri ha vi erhållit den förklaringen, att papperstillverkningen vid våra bruk ännu ej kommit upp i samma höga standard som före kriget och att dessa brister i kvalitativt utförande ännu en tid komma att bestå. Även om samma kvalitet och gramvikt beställes, är det ej absolut säkert, att leveranser äro exakt identiska. Detta beror dels på att leveranserna sker från olika bruk, varigenom smärre avvikelser kunna uppstå. Dels kan den olika färgningen av papperet bero på vid vilken årstid papperet är framställt...

Vad slutligen bindningen beträffar så förekommer den i såväl klot- som halvfranskt band. Det recenserade exemplaret av boken var ett klotband, men finnes det således även en bättre bindning till något högre pris.

De gjorda anmärkningarna mot boken kunna ju tyckas bagatellartade och ha knappast någon ting med innehållets värdemässiga bedömning att göra. Vi ha emellertid, lika väl som vi ansett, att berömmet riktats mot oss, ansett att även kritiken skall upptagas.

— — — — —"

Notiser

Årsmöten:

24/4 Jämtlands läns Brandkårsförbund i Östersund.
9—10/5 Kalmar läns Brandkårsförbund i Vimmerby.
12/5 Blekinge läns Brandkårsförbund i Karlshamn.
29—30/5 Östergötlands Brandkårsförbund i Finsspång.
30/5 Stockholms läns Brandkårsförbund i Nynäs-
hamn.
29/8 Värmlands läns Brandkårsförbund i Karlstad.

Utnämningar:

Till vice brandchef i Eskilstuna har utnämnts brandkaptenen därstädes I. Knutsson.

Till 2:e vice brandchef i Örebro har utsetts 1:e brandmästare G. A. Hellström, Karlstad.

Till brandkapten vid Stockholms brandkår har utsetts brandingenjören därstädes S. E. H. Hultqvist.

Till brandkapten vid Borås brandkår har utsetts brandkapten M. G. E. Bergman, Jönköping.

Till brandkapten vid Jönköpings brandkår har utsetts brandmästaren därstädes H. V. H. Engström.

"Der rote Hahn."

I Essen genomföres en stor brandskyddsutställning, "Der Rote Hahn" under tiden 5—14 juni i år.

sammanpressad blandning av lera och halm. Blindbotten under fyllningen var av 1" bräder. En låg källare med jordgolv fanns under rummet. Framför kakelugnen fanns föreskrivet plan av obrännbart material.

Det visade sig vid undersökning efter branden, att en utfallande brikett studsat mot planstenen framför kakelugnen och ut på trägolvet. På detta syntes ett starkt avgränsat hål efter briketten. Efter hand som genombränningen av golvet skett smalnade hålet ned genom trossbottenfyllningen och blindbotten. Hela fyllningen var alltså genombränd, men tack vare att denna var svårbrännbar blev brandspridningen i trossbotten mycket ringa.

Det lilla tillbudet understryker vikten av att ett finmaskigt nät, som täcker hela eldstadsöppningen, anbringas i kakelugnen då eldning sker med briketter.

Bw.

Brandkårsfart.

— Hur i fridens namn har du burit dig åt? Hela huvudet ombundet och lindat!

— Jo, jag skulle titta när brandkåren for förbi i går, men jag hann inte öppna fönstret.

Statens Brandskola

Följande elever har med godkända betyg genomgått:

Brandmästare- och brandförmanskurs kat. II 4/8—23/8 1952):

Sven Birger Avenius, Boden; Birger Magnusson, Enebyberg; Erik Lindström, Fränsta; Karl Jönsson, Hässleholm; Sven Andersson, Hugo Björnstad och Harry Spets, Kungälv; Agne Larsson, Lilla Edet; Nils Erik Qvist, Luleå; Vilhelm Nilsson, Lysekil; Folke Edholm, och Nils Rosén, Mjölby; Erik Eriksson, Sandviken; Sven Stenbeck, Tumba; Fredrik Persson, Ulricehamn; Ingvar Karlberg, Vetlanda; samt Sten Pettersson, Visby.

Brandchefskurs kat. II (15/9—24/10 1952):

Bertil Nordlund, Askersund; Helge Jönsson, Eslöv; Sven Holmström, Falkenberg; Gösta Hjortling, Gällö; Rolf Boström, Hallsberg; Esko Karhu, Helsingfors; Erik Olof Öhman, Kramfors; Erik Göte Nilsson, Laxå; Gösta Ericsson, Lilla Edet; Karl Gustaf Krohn, Malmö; Erik Lundkvist, Norrtälje; Karl Dahlquist, Sankt Olof; Frans Andersson, Åke Peterson och Arne Ålander, Stockholm; Eric A. Olsson, Strömsnäsbruk; Anders Bohlin-Samuelsen, Strömstad; Sigvard Nordlund, Svartbjörnsbyn; Douglas Raae, Sölvesborg; Paul Norén, Visträsk; Rune Larsson, Västerås; Tage Areskoug, Ängelholm; samt Karl Arne Lundmark, Övre Svartlå.

Under första hälften av året planerar Statens Brandskola följande kurser, avsedda för landsbygdens brandbefäl. Därest på någon ort anslutningen ej skulle bliva tillräcklig, kan planerad kurs komma att inställas eller uppskjutas.

Plats och Tid	Kursledare
<i>Brandchefskurser kat. III:</i>	
Norrköping, 2/3—14/3	v. Brandchef A. Ekberg
Hälsingborg, 9/2—21/2	Brandchef H. Rosencrantz
Mariestad, 9/3—21/3	Brandchef A. Avergård
Karlstad, 16/3—28/3	Brandchef A. Engström
Borlänge, april	Brandchef S. Kylberg
Umeå, 7/4—18/4	Brandchef G. Björn
<i>Repetitionskurser kat. III:</i>	
Jönköping, 20/4—25/4	Brandchef G. Thorö
Kalmar, 13/4—18/4	Brandchef A. R. Florin
Karlskrona, april, sen. hälft.	Brandchef A. Bergdahl
Malmö, 2/3—7/3	Brandchef S. Sönerberg
Trollhättan, 23/3—28/3	Brandchef Y. Engkvist
Mariestad 23/3—28/3	Brandchef A. Avergård
Borlänge, maj	Brandchef S. Kylberg
Härnösand, 20/4—25/4	Brandchef V. Tell
Jokkmokk, 25/5—30/5	Brandchef T. Johansson

Militära elever mottagas i mån av utrymme. Ansökan om deltagande lämnas direkt till resp. kursledare senast 10 dagar före kursens början.